הבֹּקר

עתון יומי תל־אביב "HABOKER" DAILY NEWSPAPER TEL-AVIV

יום ד' כ"ד תשרי תש"ה
11 באוקטובר October 1944

מען	ת.ד	טלפון
מערכת: רעננן 23	261	4841
המנהלה: יהודה הלוי 40	261	4111
דפוס עוזיאל, רעננן 22		5977
ירושלים בן־יהודה 3	635	4068
חיפה, רח' הרצל 27	933	2216

גליון 20 מיל
מערב־חג ושבת 30 מיל
לחודש 550 מיל
מחוץ לארץ לחודש 650 מיל

№ 2716 Vol. IX שנה ט'

שבויי מלחמה ארצישראלים מוחלפים

קבוצה נוספת של שבויי מלחמה בריטיים הגיעה על סמך של חליפין מגרמניה לאנגליה. בין השבויים נמצאים החיילים הארצישראליים הבאים: האנס כהן, שמעון כהן, מנפרד לייזר, י. לייביביץ, גובני, הלמוט אופנהיימר, מוריס פאקלר, משה שוכמאן, אליעזר סיפר, מ. סולטיק, מרדכי ווייכה. כל המוחלפים האלה הם חולים. (פאלקור)

מה יעשה לגרמניה?

שתי אסכולות של מחשבה דורשות יחס שונה לגרמניה המנוצחת: הדיפלומט לורד ואנסיטארט מחמיר, המלומד הארוך לסקי מקל. לורד ואנסיטארט ופרופ' לסקי מסבירים את עמדותיהם בויכוח על הבעיה הגרמנית, המתפרסם מעל עמודי „הבוקר" החל מהיום. מאמרי הויכוח נמסרו לנו ע"י סוכנות הידיעות „איברסיס". קרא כנגיון היום, בעמוד כ', את מאמרו של פרופ' לסקי.

לונדון (פא"ס). — ב־6 לאוקטובר ת"ש נשא ראש הממשלה הפולנית מיקולאי'צ'יק נאום בפני צירי המועצה הפולנית הלאומית שנתכנסו לישיבה שהוקדשה לאבדן ואדשה: „בשם הממשלה הנני מצטרף למחאת הלאומית בהספד והערצה לגבורי וארשה. הקרב על וארשה הוכיח אחדות מלאה. לא רק וארשה הוכיח את האחדות המלאה, לא רק להשתתפות בקרב של כל הפולנים בלי הבדל השקפה פוליטית — אבל גם השתתפותם של היהודים, שמתו בחיים משמשת הוכחה לדבר.

שבעה מחנות רוסיים עולים על פרוסיה המזרחית

הגיעו אל הים הבאלטי. — נותק הצבא הגרמני בלאטביה. — אופנסיבה אדירה על ממל וליבאו

הרוסים הולכים ומשמידים כחות נרטניים חשובים. כוחות הגנרל באגראמיאן הגיעו לחופי הים הבלטי באזור ממל. כוחות הגנרל צ'רניאקובסקי מתקיפים צפונית־מזרחית לפרוסיה המזרחית והודפים את האויב לאורך הניימן. הרוסים עומדים להשלים את ביתור 150.000 הגרמנים בינה ובין ליבאו לטיטאו.

כשדה הקטל בדרום מחישים הנאצים את „משבר המולדת" האוסטרי אל החזית ההונגרית. הגרמנים מודיעים, כי הרוסים התקיפו את עמדותיהם באגפי מעבר קיידיקשל ומערבית למעבר דוקלה. אולם נהדפו ע"י הכוחות הגרמניים וההונגריים.

הפרשן הצבאי של הרדיו הגרמני הודיע אמש, כי אלף טאנקים רוסיים עולים בראש שבעה מחנות סוביטיים על גבולות פרוסיה המזרחית, והוסיף: האופנסיבה הרוסית האדירה על ממל וליבאו נמשכה ללא הפוגה בתנופה רבה. הרוסים הצליחו לכבוש מספר מקומות צפונית ודרומית־מזרחית לממל.

ההודעה הרוסית מאמש אומרת: באי אוזל המשכנו לבער את אחרוני האויב בדרום האי. בכיון ריגה כבשנו 50 מקומות, וביניהם חמש תחנות רכבת. צפונית ודרומית־מזרחית לממל כבשנו את העיר וצומת התחבורה הלוי־טאי קרשמיגנן, את העיר טאורוגן ועוד 300 ישובים. כוחותינו הגיעו אל חופי הים הבאלטי דרומית לליבאו ונתקו את דרך הנסיגה לפרוסיה המזרחית לכחות האויב בשטח ריגה—ליבאו—וינדאו. כבשנו מספר מקומות מערבית לקובנה.

מאחר שהרוסים כבר השתלטו בפועל על האי אוזל החליש על היציאות ממפרץ ריגה, פתוח עד למקומים סיכויי הגרמנים (יותר מ־100.000 חיילים) לצאת מאזור ריגה. (ש"ה)

מפקדת הברית — לפריז

רדיו ניו־יורק מודיע, כי המפקדה הראשית של הברית עברה מלונדון לפריז. (ש"ה)

רצח מאנדל

מחפשים את הרוצח

רדיו פריז שידר אתמול פרטים על מותו של ג'ורג' מאנדל, שר. כי מאנדל נירה בגבו ליד יער פונטיינבלו ע"י אחד מאנשי המיליציה הווישאית, שטרם נתפס.

אולטימאטום לאאכן

עד היום ב־10.15. — העיר כותרה לחלוטין

נתחברו ראשי הגשרים על השלדה

רדיו ניו־יורק הודיע אתמול, כי הושלם כיתור אאכן. נחסמה הדרך הנסיגה האחרונה בפני הגרמנים.

המפקד האמריקאי בגזרת אאכן נתן אולטימאטום לחיל המצב הגרמני בעיר ואיים להרוס את העיר, באם הגרמנים לא ייכנעו עד היום בשעה 10.50 לפני הצהרים. סיפר רויטר מודיע, כי הגרמנים מוסיפים להתגונן בעקשנות למרות האולטימאטום. הקרב נטוש בגשמים שוטפים.

סיטהן מיינס מטלגרף מחזית הולכה, כי ראשי הגשרים של הכוחות שנחתו בשפך השלדה נתחברו ומהווים עתה ראש־גשר אחד גדול, שעמקו 3 ק"מ ורחבו 5 ק"מ.

פעולת־הנחיתה של הקנדים בשפך השלדה מתפתחת יפה. אנשי הגנרל קריר התקדמו בשני ק"מ ונתקו את מסלת הברזל ניוולאנד—בירפליט. הכוחות שהגיעו מראש־הגשר על תעלת־ליאופולד העמיקו לחדור כ־500 יארד במוצע. נטושים עם קרבות עזים.

מסע הקנדים צפונית לאנטוורפן נעצר ע"י אש־תותחים גרמנית חזקה. הנאצים עדיין מגינים על הבבוש ומסילת הברזל לאיי ואלכרן וביוולאנד והישר הגבורה. נהדפו התקפות גרמניות נעונות נגד המחנה הבריטי השני. כ־18 ק"מ מערבית לארנהם. קרבות על כל בית ובית נטושים בכפר אופהויסדן על הריין התחתון. באגף המערבי של הפרוזדור ערכו הטנקים הבריטיים שתי התקפות עזות באזור אובדיך והרגו גרמנים רבים.

ווילאם סטין מוסר, כי קבוצת המחנה של המרשל מונטגומרי לקחה בשבי למעלה ממאה והמשים אלף גרמנים עד ה־6 באוקטובר.

הכחות שהגיעו מראש־הגשר שעל תעלת ליאופולד עומדים להכנס להגיפלאט. הגרמנים ערכו 30 התקפות־נגד, אולם הקנדים הצליחו להרחיב את ראש הגשר.

צ'רלס לינץ' מטלגרף: הגרמנים חצו את הרהיין התחתון בדיל, כ־6 ק"מ מערבית לארנהם, והצליחו להקים ראש גשר קטן בגדה הדרומית. נכשלו כל מאמצי הגרמנים להרחיב הישג זה.

במזרח צרפת

מחזית מזרח צרפת מודיעים, כי המחנה השלישי התקדם צפונית־מזרחית לנאנסי, כבש את לשריקור וסיהר את היער להי־פוראס. דרומה מזה התקדם המחנה השביעי כ־3 ק"מ תוך קרבות קשים.

ברגע האחרון

— האמריקאים כבשו את האי, כ־5 ק"מ צפונית־מזרחית לאאכן. דרומה מזה העמיקו לחדור. נוכח התנגדות קלה, ליד שאוסנברג, אלסדורף וביירוילר.

— הרוסים כבשו את העיר יורבורג על גדות הניימן, במרחק קילומטרים ספורים מהגבול הפרוסי.

— מחזית איטליה מודיעים, כי חיל הרגלים האמריקאי מוסיף להתקדם באיטליה אל עבר בולוניה. תותחי האמריקאים ממטירים את פגזיהם על פרברי בולוניה. הבריטים עומדים במרחק 17 ק"מ מאימולה.

הפעולות הצבאיות בראש הדיונים במוסקבה

התקפה ישירה על ה„רייך" או על ארצות אירופה המזרחית

מיקולייצ'יק מחכה להזמנה לשיחות צ'רצ'יל־סטלין

ממוסקבה מודיעים, כי שיחת עידן—מולוטוב בליל שלשום נמשכה שלש שעות וארבעים רגע. צ'רצ'יל וסטאלין נפגשו אחרי כן ושוחחו במשך שלש שעות, עד אחת אחרי חצות.

המרשל סטאלין ערך אתמול ארוחת צהרים לאידין וינסטון צ'רצ'יל ואנתוני עידן.

הפרשן הדיפלומטי של רויטר כותב: „מתוך הידיעות שהגיעו ממוסקבה מתברר, כי הפעולות הצבאיות תופסות את המקום הראשי בשיחות בין סטאלין וצ'רצ'יל ומשתתפיהם. רבים עצמה הברית לשם תבוסתה המהירה של גרמניה היא המטרה העיקרית, אולם בשלשת התדשים האחרונים הסתבכו ההזיות עד כדי כך, שיש להחליט איזו מהן לתת זכות בכורה.

סבורים, שהאסטרטגיה האנגלו־אמריקאית תומכת בהתקפה ישירה על גבול ה„רייך", בעוד שפני הרוסים מועדות לאירופה המזרחית, המהווה בעיניהם אזור רגיש מאד בסנגנון הכלכלי הנאצי ההולך ומתמוטט. העובדה, שמר עידן אף הוא נמצא במוסקבה מוכיחה, כי ידונו גם בשאלות פוליטיות, ובעיקר על תנאי שביתת־הנשק והכיבוש, שאלות הקימים ועל בעיית פולין והבלקאנים ותביעתו של סטאלין להעסיק פועלים גרמניים בעבודות הקימום".

מיקולייצ'יק ממתין עתה בלונדון לאות ממוסקבה, לבוא להצטרף לשיחות צ'רצ'יל—סטאלין. סבורים בלונדון, שכוונתו של צ'רצ'יל היא להביא לידי חידוש השיחות בין ראש הממשלה הפולנית בלונדון והמנהיגים הרוסיים.

קורינת שוחררה. — עולים על אתונה

קרבות־רחוב בבירת יוון

חיל החלוץ של הברית חדר לקורינת מבלי שנתקל בהתנגדות. כוחות הברית השתלטו על נקודות־מפתח רבות ומרכזי התחבורה של חצי האי פלופוניז. הפעולות נמשכות. באלבניה עולים צבאות הברית על עיר הנמל סאראנדה. כוחות הפרטיזנים הגישו עזרה יעילה ליד דלווינה.

העיר קורינת הנה חשובה בשל מצבה בקצה המערבי של תעלת קורינת, שנסתמה ע"י הגרמנים בטרם נסיגתם. זוהי עיירה בת 10.000 תושבים היושבת במקום קורינת העתיקה.

עם כבוש קורינת נפתחה הדרך לרדיפת כחות הברית אחרי הגרמנים עד אתונה, כי אין כל סימנים שהגרמנים מתכונים להגן על איזה שהוא מקום יותר מן הזמן הדרוש לפנותו. הבריטים השתלטו למעשה על כל חצי־האי הפלופוניזי ודולקים אחרי האויב הנינוס בכביש פאטראס־קורינת. כשחיל החלוץ הבריטי נכנס לקורינת מצא את העיר כמעט פנויה. מחוץ לגדוד קטן של קויסלינגים יוונים שנכנעו בלי כל התנגדות רצינית.

רדיו רומא הודיע, כי העיר קורינת שוחררה עוד ביום א'. עם כיבוש קורינת הושלם תאחור של כל חצי האי פלופונז מכחות הגרמנים. (ש"ה)

רדיו לונדון מסר הלילה שמועות שהפרטיזנים היוונים נלחמים ברחובות אתונה.

הגנרל פייג'ט המפקד העליון במזרח התיכון, פרסם כרוז לכוחות היווניים במזרח התיכון והוסיף כי בקרוב יגיע קצר של הכל הנורא על העם היוני הנאבק לשלוטו ואושרו. הגנרל פייג'ט דרש, כי היוונים יתלכדו כדי שלא יאריכו את הלאומיהם ע"י פרוד פנימי.

שמועות מרעישות

על הנעשה בגרמניה

שטוקהולם, 10 (שרות „הבוקר"). — הקשר הטלפוני עם ברלין לא חודש עדיין. אפילו למיניסטריון־החוץ השבדי לא ניתנה אפשרות להתקשר עם הצירות השבדית בברלין. הקשר הטלגרפי עם ברלין הוא באורח רשמי — „גורמלי". אבל בפועל לא נתקבל שום מברק מסופרי־העתונים השבדיים בברלין מאז יום א'. כתוצאה מזה נפוצו שמועות מרעישות על הנעשה בגרמניה.

„עוד חורף אחד"

— לידל הארט

לידל הארט כותב בסקירתו השבועית בעתוני אנגליה, כי בשבוע שעבר חל שנוי קל במצב בחזית המערבית. בחוגים העליונים באנגליה נוטים לוותר על רגש הבטחון שהיה ממלא את הלבבות בחודש שעבר על סיום מהיר של המלחמה. חוגים אלה סבורים, שיש להכין את דעת הקהל הבריטי לרעיון, שהמלחמה תמשך עוד חורף אחד.

בינתיים מתאמצים המנהיגים הנאצים להשפיע על הצבא הגרמני להאמין, כי המשבר חלף וכי החזית הגרמנית שלמה ובטוחה וכן שבחודש אוקטובר יחול שנוי במצב והתעיצה תביא במהרה שלא שערוה מראש.

מת הכליף לבית עותמן

לפי ידיעה שנתקבלה בקאהיר מת בפריז הכליף לבית עותמן, עבדול מג'יד, ב־22 לחודש אוגוסט שעבר.

נותקה המסילה ניש־בלגראד

בטרנסילבניה: 5 ק"מ מקלוז'. — בהונגריה: קרבות בפרברי דברצן

הצבא הרוסי נתק את מסלת הברזל בודאפשט—בלגראד בין סובוטיצה לנוביסד על הדנובה, כ־67 ק"מ צפונית־מערבית לבלגראד. מסלה זו מהווה חלק ממסילת ה„אוריינט־אכספרס", היינו הקו העיקרי בין גרמניה לבלקאנים.

מיוגוסלביה מודיעים, כי כחות הרוסים והיוגוסלבים מצרים על בלגראד.

רדיו אנקרה שידר ידיעה, שלא אושרה עדיין, כי הגרמנים פינו את בלגרד. (ש"ה)

ביוגוסלביה, בשתוף פעולה עם צבא השחרור היוגוסלבי, כבשו הרוסים מספר מקומות דרומית ודרומית־מזרחית לביוראדוב וביניהם צומת הרכבת וולייקה־פלאנה. ועי"כ נתקו את מסלת הברזל ניש—בלגראד.

בצפון טרנסילבניה ובשתוף פעולה עם הצבא הרומני, לכדו הרוסים למעלה מ־50 ישובים וכבשו עיר אחת במרחק 5 ק"מ דרומית לקלוז'.

בהונגריה הגיעו דרומית לדברצן, כבשו מספר מקומות־ישוב ונלחמים בפרברי דברצן.

בלונדון סבורים, כי הונגריה תלך בעקבות רומניה ובולגריה ותבקש שביתת נשק. אולם צער זה נדחה לעוד זמן מה, כי בהונגריה יש עדיין חוגים פרו־נאצים בעלי השפעה. מנהיגים אלה חוששים להמשיך במלחמה ... מתוך התקוה, שבקריב ינחלו לנצחון, אלא מתוך חשש כי כניעתה של הונגריה תביא להחרמת רכושם ולמאסרם. ברם אין ספק, כי החוגים הדימוקרטיים בהונגריה, שבראשם עומדים אישים חשובים כפרופ' זסטאי ושרים זאקפה, ישתלטו על המצב בעזרת המפלגה הסוציאליסטית והמפלגה הקימוניסטית בהונגריה, ויביאו לשביתת נשק.

תכנית להשמדת שרידי אושווינצ'ים

„הממשלה הבריטית תעשה הכל למצוא את האשמים"

ממשלת בריטניה וממשלת ארצות הברית פרסמו אתמול אזהרה כלפי הגרמנים, הזוממים לבצע מעשי־טירור חדשים בפולין. באזהרה נאמר, כי המחתרת הפולנית מסרה פרטים על תכנית גרמנית להשמיד את שרידי הכלואים באושווינצ'ים ובמחנות־הסגר אחרים, תכנית מות נשקפת לאלפי אנשים מארצות אירופה רבות, אם תיצא לפועל תכנית זו או תכנית־השמדה אחרת — יהיו אחראים למעשי־הפשע כל אלה שישתתפו בביצועם, מבלי שים לב לדרגה משרותיהם. הממשלה הבריטית תעשה הכל, כדי למצוא את האשמים. (ש"ה)

פרטיזנים הצילו יהודים הונגרים

ידיעה שהגיעה לטורקיה מהונגריה מוסרת, כי רכבת אשר הובילה 680 יהודים הונגרים לגרמניה הותקפה ע"י פרטיזאנים בדרך מבודאפשט לווינה. הפרטיזאנים העמידו את הרכבת ואסרו את השומרים הגרמנים. כך הצליחו להמלט.

איתו מקרה אירע לכמה רכבות אחרות אשר הובילו פועלים הונגרים לעבודת כפיה בגרמניה. (ס. י. צ.)

ממשלת האופוזיציה במצרים

כפי שצפוי מראש הרכיב הד"ר אחמד מאהר ממשלה קואליציונית שבה משתתפים נציגי ארבע מפלגות אופוזיציוניות. בשם מפלגת ה„סעדיים" משתתפים בממשלה החדשה ד"ר אחמד מאהר שיכהן כראש הממשלה וכמיניסטר הפנים, מחמוד פהמי אל־נקראשי פחה ישמש כמיניסטר לעניני חוץ, מחמוד גאלב פחה לעבודות צבוריות ואבראהים עבדול האדי לבריאות.

בשם המפלגה הליברלית הקונסטיטוציונית משתתפים בממשלה: הד"ר הייכל פחה מיניסטר להנוך ושאלות סוציאליות, מוצטפה עבדול ראזק פחה לעניני ה„ווקף", אחמד עבדול גיפאר לחקלאות ואבראהים דסוקי אבאזה — לתחבורה.

בשם הגוש הוופאדי הבלתי תלוי, שנוסד לאחר הרחקת מאכרם עוביד מן ה„וואפד", נכנסו לממשלה החדשה: מכרם עוביד פחה כמיניסטר לכספים, טה סבאעי בק — לאספקה (הצטרף למפלגה החדשה לאחר שנבחר כמיניסטר), ראגיב חנה בק — למסחר וסייד סלים — להגנה.

בשם המפלגה הלאומית נכנס לממשלה חאמד רמדאן פחה והוא ישמש כמיניסטר למשפטים.

הידיעה על הרכבת הממשלה החדשה בקצרים מוסיפה להביא גלים בעתונות העברית בארץ ובארצות השכנות. כל העתונים מתאמצים להוכיח כי המאורע הדרמטי של הדחת נחאס פחה מן השלטון ע"י המלך פארוק, לא ישפיע על המדיניות הפאן־ערבית של מצרים.

ראש הממשלה החדש אחמד מאהר, כותב במכתבו של המלך פארוק כי מנוי הגמרך עמו „לטהר את כל האדמיניסטרציה הממשלתית מהקורופציה", הוא גמר אומר לבער את שיטת הגיצול הפוליטקציוניים שפרחו תחת המשטר הקודם.

חברי הקבינט החדש התיצבו אתמול אחה"צ בפני המלך פארוק בארמונו ואחרי כך עלו אל קבר המלך פואד והניחו עליו זר פרחים.

אחמד מאהר פחה ציין אגב מסיבה לכבוד משתתפי ועידת האחדות הערבית העניים שרויין במצרים.

עתידו תלוי על השניים במצרים

העתון הקאלקוטאי „האירדום" „סטייטסמן לידר" סבור, כי סליקו של נחאס פחה קשור בחתימת הפרטייכל לתחוקה ה„ברית ארצית ערבי" ומוסיף: „המלך פארוק תמיד הראה, שהוא רגיש מאד לגבי החלטות בפוליטיקה התיכנית שנתקבלו מבלי להתיעץ אתו. אולם יש מקום לשער, כי החיכוכים בין תצר המלוכה והקבינט הנם ירושה מימי המלך הקודם". העתון מסיים: „לפעמים המלך מוכשר יותר מהמיניסטרים שלו לייצג את דעת העם".

בשאון הקונגרס ההודי כותב: „המלך פארוק הראה בעקשנות, כי אינו שבע רצון מהפוליטיקה הפנימית של נחאס פחה, שגרמה לכשלון האדמיניסטרציה, חוסר מזונות, מחירים גבוהים וכו'".

שוחרר מנהיג „החולצות הירוקות"

אחמד חוסיין, מנהיג ארגון „החולצות הירוקות" במצרים, שהיה אסור, שוחרר עם מתן החנינה הכללית יחזור לפעילות ארגון. כן היתר לו לחדש את עתונו. (ס. י. צ.)

„סלוק נחאס־פחה לא ישפיע על בעית ארץ־ישראל"

סיפר „פלשתין" בחיפה מבטיח בשם ספקים ערבים, כי סלוקו של נחאס פחה לא ישפיע על כנוס הועידה הערבית והצורה לא"י. המלך פארוק ואף חברי הממשלה יקדישו תשומת לב רבה לבעית א"י והמלך רוחש אהדה שלמה לבעיה זו.

מ"מ הנציב ומפקד הצבא קוראים להפסקת הטרור

„הצבא והמשטרה נוקטים בנסיבות קשות בכל האמצעים למניעת הפשעים ולגילוי מבצעיהם ועוזריהם"

מנהל עניני הממשלה בארץ והמפקד העליון של כחות הצבא במזרח התיכון התיעצו בדבר המצב באיזנו. כתוצאה מהתיעצות זו כרצונם להטעים בכל לשון של הסעמה בשביל הצבור כולו ובייחוד בפני הצבור היהודי את הדברים דלהלן:

הודית למאמציהם וקרבנותיהם של כחות ה. מ. וביחוד הברית היתה ארצנו למעשה מחוסנת במשך 5 שנים מזועות המלחמה שהביאו בתקופות אחרים סבל שאין לתארו במלים. אולם בתחילת השנה הנוכחית הפסה אי־צני לזירת עבה ביצעו כמה פשעים ומעשי אלימות נוראים ע"י טרוריסטים יהודים הפועלים מתוך כונה ברורה להביא בכוח לידי התגלשלות דברים הניחה להגשמת מטרות פוליטיות. קצינים ואנשים משרותי הבטחון נרצחו מתוך סיבה תחילה והמתר בידיות בשעה שמלאו את תפקידם. המפקד הגבוה על הנפש והרכוש, עוברים ועבים חפים מפשע נהרגו. בנינים ממשלתיים שעלו בעשרות אלפי לירות נהרסו בחמרי נפץ או הועלו באש. נעשה נסיון ולא הצליח הודות להשגחה העליונה להתנקש מהמארב בחייו של נציג הוד מלכותו. מאורעות אלה מתרחשים באותו זמן בו הגיעה המלחמה הקשה בין האומות המאוחדות לבין גרמניה הנאצית לשלב מכריע. בשעה שהמשכת המלחמה נגד האויב האכזרי והנורא ביותר של העם היהודי, אויב שאינו יודע רחם ואשר כמוהו לא היה בדברי ימי ישראל, המושבים בארץ, יחד עם אחיהם האקטיביים והפסיביים, משרתים במישרין למאמץ המלחמה של בריטניה הגדולה, הממלאה תפקיד כה חיוני במאבק נגד היטלר, הם עוזרים על ידי כך לאויב.

דעת הצבור בכל העולם התרבותי לא תתעלם מהתוצאות הללו. הצבא והמשטרה נוקטים בנסיבות קשות בכל האמצעים למניעת הפשעים הללו, לגילוי מבצעיהם ועוזריהם ולהבאתם לפני כס המשפט. הממשלה והצבא יוסיפו לפעול במיטב יכלתם ולהשתמש במלוא השלטון האזרחי והצבאי.

מר שאו, מנהל עניני הממשלה בארץ, והגנרל סיר ברנרד פאג'ט, המפקד העליון של הכחות הבריטיים במזרח התיכון, פונים בזה אל הישוב היהודי ומבקשים ממנו כי יפעל במיטב יכלתו ויגיש העזרה לכוחות המשפט והסדר בארץ, על מנת שיבוער הרע הזה מקרבו. בגוי סעצות אלימות על הבמה או על דפי העתונות תוכל אולי להשפיע במדה מסוימת. אולם גנוי כזה כשהוא לעצמו אינו מספיק. דרוש שתוף פעולה ממשי עם כוחות המשפט והסדר וביחוד מסירת ידיעות תיכוניות להביא לידי תפיסת הרוצחים ועוזריהם.

לפיכך פונים ה. מ. מנהל עניני הממשלה והמפקד הצבאי העליון, אל הישוב בארץ, אל מנהיגיו ומוסדותיו ומבקשים מהם להכיר בחובתם ולמלאה לבלי הרשות כי יחולל שמו הטוב של הישוב ע"י מעשים המטילים אך קלון וחרפה על העם היהודי בכללו.

למר חיים פלקוביץ ורעייתו
לאירושי בתכם
ברכה לבבית
בית יוחננוף
תעשית מיני דלסינר בע"מ

ועד המושבה נס־ציונה
על כל מוסדותיו
ועד בית הכנסת הגדול, ועד בית הכנסת הנוער, הועד החקלאי, הלואה וחסכון חקלאי, אגודת המכבי, ארגון ויצ"ו
מברכים את
כב' הרב הצבאי הספטן יעקב ליפשיץ
(לפנים רב במושבתנו)
לרגלי העלאתו בדרגא והתמנותו
לרב צבאי ראשי בבריגדה העברית

ההנהלה, המועצה וחבר העובדים של ארגון המעמד הבינוני חיפה
שולחים את מיטב ברכותיהם לחבר המועצה
מר אברהם גבירצמן ורעיתו
להולדת נכדם הראשון

ברכות מאליפות מקרב לב
למשפחת יצחק גרשון רבינוביץ
לארושי בתם היקרה
אסתר שתחי' עם בה"ל
משפחות י. פוקסון וא. חצרוני

ברכות לבביות למשפחת יצחק גרשון רבינוביץ
לארושי בתם אסתר
י. איגשטרט

שושנה ושלום השאש
חובקים בת
תל־אביב, שמחת תורה תש"ה.

סרט אוריגינלי בעל תוכן בלתי רגיל
מציאות ודמיון
(הצגת בכורה ארצית)
עם גדולי השחקנים:
צ'רלס בואיה — ברברה סטנויק
אדוארד ג. רובינסון — בטי פילד
ממוצ"ש 14.10.44 „רקס" ירושלים

תנחומינו והשתתפותנו העמוקה באסונה הכבד
של משפחת הלוי
במות עליכם בנכם־חברנו
משה הלוי ז"ל
ירושלים. משה לרמן, משה הורביץ

למשפחת רופא
במלאות השבעה
הננו משתתפים באבלכם בהלקח מכם עטרת ראשכם
משרד „המקשר" חיפה

לחברנו מר יהודה הגורדתי
תנחומים באבלו על מות אביו ז"ל
אגודת העתונאים בתל־אביב
סקציה עתונאי המושבות
ע"י אגודת העתונאים בתל־אביב

קולנוע בלמור, טל. 4240, תל־אביב
בשבוע הבא סרט הגיז יהריטמים
נשים בסכסוכים

ראש משפחתנו
ר' בנימין ב"ר נחמיה גרוסקופף ז"ל
נפטר אתמול בשנת הע70 לחייו.
ההלויה תצא היום, יום רביעי, בשעה 3 אחה"צ מביתו ברח' רמב"ם 8, תל־אביב, לבית הקברות החדש.
המתאבלים: אשתו ומשפחתו
בארץ ובחוץ־לארץ

ההנהלה, המועצה והפקידים
של בנק העולים א"י—פולניה
מתאבלים על מותו של מנהלם
ר' בנימין גרוסקופף ז"ל
ומביעים תנחומים למשפחתו

על מות ידידי הנאמן במשך כל זמן שהותי בארץ
ר' בנימין גרוסקופף
אני מתאבל
אברהם לרנר

הבֹקר
תל־אביב
יום ד', כ"ד תשרי תש"ה 11.10.44
אין המערכת מחזירה כתבי־יד שלא נתקבלו בדפוס

לשאלות השעה

המשלחת לאמריקה

הועד הלאומי (המבגם), שנבחר ע"י אספת הנבחרים (המבגמה), מתלבט בהרכב המשלחת שתייצג את הישוב העברי בועידת הקונגרס היהודי העולמי, העומדת להתכנס בארצות־הברית בחודש נובמבר. התלבטות היא מובנת, כי לא קל הוא התפקיד שהועד הלאומי צריך למלאו עוד בטרם הספיק לבחור בהנהלה. אף על פי שאין אנו יודעים לפי איזה „מפתח" נקבע מספרם של נציגי הישוב, הנה אין, כנראה, אפשרות טכנית לספק את תאבונם של כל המועמדים, כיון שמספר המקומות מוגבל מאד והקופצים על המציאה מרובים. הלא לכל נציגות, וביחוד לנציגות הקשורה בנסיעה לחו"ל, נדחקים אצלנו תמיד אנשים לרוב, שאינם מתחשבים כלל במשקל התפקיד שיש למלאו. גם אינם מתענינים בשאלה, אם בכלל יש למלא איזה תפקיד. קושי נוסף ניצר בגלל זה שמספר מסוים של מקומות תפוס כבר מראש ע"י אנשים, המשמשים חברים בהנהלת או במועצת הקונגרס העולמי, למן התקופה שבה ייצגו קיבוצי גולה שחדלו להתקיים. לצערנו ונעשים אלה ישמשו עכשו נציגי הישוב, „שלא מן המנין" — אם אפשר להגיד כך. מספר הנציגים הנבחרים מצטמצם, איפוא, עוד יותר. ברם, קשיים אלה אינם אלא ממדרגה שניה.

לועד לאומי, שאינו מייצג את הישוב, אי אפשר לבחור מתוכו נציגות שתייצג את הישוב. ואנו מתפלאים במקצת על האנשים החרוצים, המתרוצצים ימים ולילות כדי להרכיב, למרות הכל, משלחת מנאמני מצע בילטמור, מבלי לשקול דבר זה: כיצד תוכל לייצג את הישוב משלחת מטעם ועד לאומי פגום?

אפשר, כמובן, לספר ליהודי אמריקה כל מיני סיפורים על „מחרימים", על „אחוזי־ההשתתפות" וכיוצא בזה. אך ברור, שהציבור המוחרם ידאג מצדו לאספקת אינפורמציה נכונה במקומות הדרושים. אמנם, נעשים שוב נסיונות „להסתדר" עם הספרדים ולתת להם נציג במשלחת. אך אם גם יקבלו הפעם את התשורה — לא ישתנה בהרבה הרכבה החד־צדדי של המשלחת. ושוב עומדים אנו על התופעה האופיינית שציינה מאז ומתמיד את השלטון המפלגתי שבו אנו נתונים. היות ומרכיבי המשלחת רואים, כנראה, כי תפקידה להציג בועידה בראש וראשונה את דרישות הציונות בדרישת הישוב — היו צריכים להיות מעונינים דוקא לשתף במשלחת את נציגי הישוב המוחרם, כי באספה הפגומה ספק אם יש רוב קטן למדיניותה של הנהלת הסוכנות. כי הנאמנים לציונות המלאה נמצאים ברובם מחוץ לאספה הפגומה. אך הפרסטיז'ה המפלגתית — הקשורה עכשו לדעת השליטים, בהתעלמות גמורה מהציבור המוחרם — מכריעה גם הפעם ודוחה כל סברה של התחשבות בצרכיה של המדיניות הציונית, כפי שאנשי השלטון הזה עצמם מבינים אותה — לשעת עתה. אילו נהגו ראשי מפא"י — במקום לעשות מעשי להטים כדי להכניס את השמאל האנטי־בילטמורי למסגרת של מרות משלחתית, שתסתום את פיו באמריקה — במידה צנועה של שכל ישר, לא היו זקוקים להחלטות מפוקפקות כאלה, שלא יהיה קל להגשימן בפועל.

אך הסיבוך אינו מסתיים בהרכב המשלחת. יש בעיות חשובות הרבה יותר.

ביעד הלאומי התוכחו, כנראה, הרבה על משמעת ל„בילטמור", באילו תפקיד המשלחת להגן על „בילטמור". כלום זהו תפקידה? כלום תפקיד ועידת הקונגרס העולמי לחזור על דרישות הציונות? מי אומר לנו שכך הוא? ואם כך הוא — למה לנו כל הועידה הזאת? היתה כבר ועידה כל־יהודית באמריקה, שהזדהתה עם מצע „בילטמור". כל חזרה עלולה רק להחליש את ההחלטה הראשונה. בפרט אם יש סכנה שדוקא מארץ־ישראל יבואו לטשטש את הבלבול הדו־לאומי, ודברים דומים.

אך למעשה עמדת הועידה בפני ברירה, שלא התכחנו עליה לגמרי. הועידה תצטרך לטפל בשאלת הפליטים ובשאלת גורלם לאחר המלחמה. והלא כל יהודי אירופה, שנשארו עוד בחיים, פליטים הם, אלה שנמלטו לפני תחלת ההשמדה הטוטלית ואלה שהצליחו להתחמק. לפי כל השקפה ציונית, בילטמורית ואף בלתי־בילטמורית, צריך להביאם לארץ־ישראל. אכן, ישנו ספר לבן. הכל בטוחים, אמנם, שהספר הלבן לא יאריך ימים. אך כיום הוא קיים, וכבר עומדים להחליט על סידורים בנוגע לפליטים. הכוונה הרשמית היא להחזירם לארצות מוצאם, מיד אחרי שחרורן. בכל האפשר, הכיוון הרשמי הוא ל„קימום" („ריקונסטראקשן") יהודי בארצות הגולה. ועומדת השאלה: האם מותר להתנגד, מתוך השקפה ציונית, ל„קימום" כזה, בשעה שהספר הלבן קיים ואיש עוד אינו יודע מה יביא בעקימין? יש הרבה יהודים טובים, ואף ציונים, האומרים: אסור להתנגד. הלא לשם מה קוראים את הועידה, אם לא לשם דיון על „קימום" פליטי ישראל בגלותם הקודמת? — שאלה שניה: האם אפשר לתאר החלשה יותר מזיקה של דרישות הציונות מאשר מלחמת־ציונים על כל הזכויות הארורות הללו, שמאז ומתמיד הודימו את היהדות והביאה בסופו של דבר לכבשני מיידנק? האם זוהי ציונות — להתחיל בכל המעשה המסוכן הזה מחדש? והלא הקונגרס העולמי אינו קונגרס עולמי, אלא מעין סניף של הקונגרס הציוני בשביל עניני הגולה, שהציונים טיפלו בהם מאז ומתמיד יותר מדי. מה יגידו מדינאי העולם, שמהם דורשים מילוי דרישות הציונות ביחוד לשם הצלת הפליטים, אם ראשי הציונים (וכנראה, אף נציגי הישוב העברי) באים להלחם מלחמת־גבורה על החזרת הפליטים לארצות גלותם? לענין זה יש צד קונקרטי מאד, אין המדובר ב„זכויות" בלבד. מדובר ביצירת אמצעים עצומים לשם „קימום" יהודי זה בארצות מוצאם־גלותם. מובן, שכל האנטי־ציונים וכל המתבוללים שואפים ל„קימום" כזה. כל עוד עומדת הציונות כנגד אפשר לקוות לתוצאות רצויות לנו. אך אם מנהיגי הציונות בעצמם הולכים בדרכם? אינני אומרים, שהשאלה היא פשוטה. אך חטא ופשע הוא שמתקרטטים אצלנו על החלטות של מרות ביחס ל„בילטמור" ואין נוגעים אף במלה אחת בשאלה העיקרית.

כפי ששמענו, החליטה הנהלת הסוכנות לפני בואו של הד"ר גולדמן החלטה נבונה: לא לגשת לכל ענין הועידה בטרם תבוא הכרעה על גורלה הפוליטי של ארץ־ישראל. הסוכנות ביטלה את החלטתה. כנראה אמרו לה, שאי־אפשר לדחות עוד את הועידה, מפני שהגורמים המכריעים מטפלים כבר מזמן בבעית הפליטים. אם אי אפשר לדחות — לפחות היה צריך להחליט החלטות ברורות בשאלת ה„קימום".

(סוף בעמוד 4)

פ. ב.

שיחות צ'רצ'יל במוסקבה והצעת ה„אומות המאוחדות"

בשיטת ההצבעה ב„מועצת הבטחון" תלוי גורל חבר הלאומים החדש

לא במקרה פורסמו החלטות הועידה בדומברטון־אוכס ביום, שבו הגיעו צ'רצ'יל ועידן למוסקבה. מטרת השיחות צ'רצ'יל־סטאלין אינה רק התאמת הפעולות הצבאיות נגד גרמניה בשלב המלחמה האחרון ופתרון שאלות פוליטיות שוטפות, כגון הסדר היחסים עם ממשלת פולין וקביעת הגבולות של בולגריה, — כי אם גם הבטחת השלום הבא.

אין זה עוד סוד, כי במוסקבה חוששים שחבר הלאומים החדש שיקרא בשם „האומות המאוחדות" יחזור על השגיאות של חבר הלאומים הישן ולא יצליח למנוע חידוש שיטת „האגריסיה והאינטרוונציה" בעולם שלאחר המלחמה הזאת. יתר על כן: ברית המועצות חוששת, פן יופעל מנגנון „האומות המאוחדות" נגדה. כשם שחבר הלאומים הישן הרשה ליפאן, גרמניה ואיטליה לבצע מעשי תוקפנות ולעזוב אותו על דעת עצמן וגרש מתוכו רק מדינה אחת: את רוסיה הסוביטית (לפי דרישת פינלאנד בראשית המלחמה).

בפועל יוכל חבר „הלאומים החדש" למנוע סכסוכים פעוטים בין מדינות קטנות, אבל לא יוכל למנוע מלחמות גדולות, במקרה שיפרוץ סכסוך רציני בין המעצמות. כדי למנוע אפשרות כזאת — דרושות ערובות נוספות. אכן כבר מדברים על פגישה חדשה של „ארבעת הגדולים" לשם פתרון שאלת ההצבעה ב„מועצת הבטחון" של „האומות המאוחדות".

כבר הוסכם, כי ב„מועצת הבטחון" שתוכל להשתמש בכחות „האומות המאוחדות" לשם דיכוי כל נסיון של הפרת השלום בעולם, — יהיו מקומות קבועים לבריטניה, ארצות הברית, ברית המועצות, סין וצרפת. מלבד חמש המעצמות הללו תבחר „האספה הכללית" של „האומות המאוחדות" ב־6 נציגים בלתי־קבועים ב„מועצת הבטחון".

לכאורה תוכלנה המדינות הקטנות להבטיח לעצמן רוב מכריע ב„מועצת הבטחון", אבל הוצע, כי דרוש יהיה הסכם פה אחד של 4 ואחרי כן של כל 5 המעצמות הגדולות (ביחד עם צרפת) בכל השאלות, שבהן תצטרך „מועצת הבטחון" לקבל החלטה סופית. אבל הצעה זו, שבה תומכת ברית המועצות, לא נתקבלה עדיין. להפך: בדומברטון־אוכס הוחלט לשלול את זכות ההצבעה מכל אחת מן המעצמות הגדולות בכל מקרה, שתהיינה „קשורות בסכסוך" העלול להפר את שלום העולם.

למעשה אין סכסוך בעולם, שבפתרונו אין המעצמות הגדולות מעוניינות במישרים או בעקיפין. יוצא, כי מדי פעם בפעם אפשר יהיה לשלול את זכות ההצבעה מאחת המעצמות או מכמה מעצמות, אם אפשר יהיה להצביע על „קשר פורמאלי עם הסכסוך".

לכן דורשת ממשלת מוסקבה להבטיח מראש, שברית המועצות, ככל שאר המעצמות, תשתתף בהצבעה בכל השאלות שתעמודנה על הפרק ב„מועצת הבטחון" וכי כחות „האומות המאוחדות" לא תופעלנה בהעדר הסכמת הסוביטים.

א. ה.

הבעיה הגרמנית

ודאי שאין לערער על העובדה, שגרמניה עומדת בראש התוקפנות העולמית זה כ־80 שנה. אבל איוולת גמורה תהא זאת — לשער, שתוקפנות זו נובעת מאיזו תכונה תמשירשת בגרמנים מלידה ומבטן. נראה לי, שאיוולת עוד יותר גדולה תהא זאת מצדנו, אם נדמה בנפשנו שנוכל לשחרר את עצמנו מסכנת תפנות האיום הגרמני ע"י הריגת מספר ניכר של גרמנים, או ע"י ביתור גרמניה לפתרים באמצעות תהליך של בלקאניזציה. כמו כן אינני מאמין, שכיבוש צבאי ממושך של גרמניה ע"י צבאות האומות המאוחדות יהא בו מן התבונה המדינית. וגם בנסיון מצדם לחנך את העם הגרמני מחדש לא יהא בו מן התבונה.

בטוח שה„ואנסיטארטיסטים" מתכוונים לאחת הדרכים האלה, לאחר שראינו את תוצאות ריגאצום — סבורני שהוא מטפל בסימני המחלה, ולא בסבותיה. אני מסכים, שיש צורך להוציא להורג את מנהיגי המפלגה הנאצית. אני מסכים, שיש לשבור את הגסטאפו ולהעניש את אנשי „ס.ס.", אני מסכים, שיש להטיל עונשין מסויימים על המסבואים האחראים למעשי־האכזריות בכל רחבי אירופה הכבושה. אני מסכים כמו כן, שיש לשלול כל השפעה על החיים המדיניים של גרמניה מאלה שסייעו מרצונם הטוב לעליתה ולהתפתחותה של המפלגה הנאצית.

אבל הבעיה הגרמנית הממשית היא, לדעתי, בארגון „תוכן" כלליה בחלוקת הכוחות המשמרים בגרמניה. עלינו לשמור את כחם של היונקרים, עלינו להלאים את התעשיות הכבדות, והייתי רוצה, שתעשיות אלו תציידנה את האזורים המחלישים בעולם במכונות חקלאיות ותעשייתיות, שלהן זקוקים האזורים האלה כל כך. אני מוכן ומזומן לכך, שיאסרו על גרמניה להחזיק צי, צבא, או חיל־תעופה. אבל הצורך הדחוף ביותר בגרמניה הוא — לעודד בכל האמצעים שברשותנו את כוחות מעמד הפועלים, שהשלטון היה בעצם תלוי במשלים — משעם אנשי המסחר, הצבא והאריסטוקרטיה, סבורני, שאולת היא זאת מצדנו, אם ננסה להגשים דמוקרטיזציה באופן של הממשלה הגרמנית. ע"י כך רק נלבת תנועה לאומנית כפירה, שמטרתה תהיה — לחדש את הרוכה של השלטון.

ה„ואנסיטארטיסטים" זוכר רק לעתים רחוקות, שנאציה של גרמניה בעתיד תלוי במדה גדולה מצד מאפיין של סדר־העולם הכללי בעתיד, ושל הסדר האירופי בפרט, שהסדר הגרמני לא יהיה אלא חלק ממנו. אם סדר זה מורכב מאומות, שבהן נהנים מתי־מספר מזכויות יתרות, והרבים אינם אלא חוטבי עצים ושואבי מים, הרי שאיני רואה שום סיכויים להמנע מתקומה חדשה ודומה של מדיניות־הכח, יעבה — אותו התפקיד המרושע שמילאה גרמניה מיום ביסמרק ועד עתה יתמלא ע"י אומה אחרת שתקום במקומה.

קשה עלי להבין, מדוע זה לורד ואנסיטארט מרבה כל כך להוקיע את חטאת של גרמניה, ויחד עם זה עובר בשתיקה על מדיניה של איטליה הפאשיסטית, של ספרד תחת שלטון פרנקו והונגריה של הורטי. חוששני, שאין לו שום יסוד אחר לכך, מאשר עצמתה הגבוהה של גרמניה והשפעתה עלינו. איני מוצא בחיבורו על גרמניה כל הכרה ראויה לשמה של הליכת גרמניה בדרך התוקפנות. הוא מתעלם מן העובדה, שהיה לחולשתו של המעמד הבינוני הגרמני בהשוואה למשקלו בארצות קפיטליסטיות אחרות. אין הוא מצייר את חשיבות העובדה, שגרמניה הופיעה במאחר על במת ההיסטוריה בתור מעצמה עולמית. אין הוא דן בסבות ההיסטוריות, שגרמו להתמדת התכונות של טיפוס פראדוי מסוים בגרמניה — אותו הטיפוס שנעלם באנגליה במאה הט"ז, ובצרפת — במאה הי"ז. כאן לא תועיל במאומה הקעת חשאיהם של „הגרמנים הרעים", כפי שוואנסיטארט מכנה אותם. מצין הדברים שהוא אומר כעת על גרמניה נאמרו על אנגליה ע"י נ'ברסין לאחר 1783 ועל צרפת לאחר שנת 1789 מפקידה לפקידה, עד שהוקמה „ההסכמה" בשנת 1905. עוד יותר חשובה היא העובדה, שהשאר ההולדרים, וגם שלורד ואנסיטארט הרבה לגלותם, בהיותי עדיין במיניסטריון־החוץ הבריטי, לא פגשו כלל וכלל בנפשם של זמרנים אנגליים רבים. כבנין לדעת, למה הוא מכפס כל כך להתרע על בוטליני האנגנסטרים שלו. ומתמיה הדבר, שאין הוא שואל כלל, למה זה צפה ועלה „תוקפנותה" של גרמניה בתאריך מסוים זה ומעוררת מה שעורר בשעתו האימפריאליזם של ספרד או של צרפת ביחס להישום העצמאי של העמים, ושנית — שהתוקפנות הגרמנית מיסעית בכצב מסויים של התפתחות הטכניקה העיסקית ואת התוקפנות של גרמניה. לאליכה יותר ולמבוערת יותר מכל צורה־התוקפנות שקדמו לה.

תמודדתים אני עם לורד ואנסיטארט, שיש צורך להנחיל לגרמניה תבוסה נצחת, ויש להעניש קשה את שליטיה. אבל אני חולק עליו, בתוקף על דעתו, שלא נוכל לרפא את גרמניה הפתולוגית אלא ע"י ריפוי סדר־העולם הפתולוגי בכללו. שבר החרושה מחלה זו עד כדי כך. ואני מוצא, שלורד ואנסיטארט אינו מקדיש כל תשומת לב רצינית לבעית הסדר העולמי, ממש כמו שלא שם לה את לבו בשעה שצימצם מגמת קבע ב„פירוק אופיסי". אני מבין את זעמו הסכיני על מעשי הרשע שביצעה גרמניה היטלר רוצה, שיוצם באותה המדה על מעשי־הרשע שביצעו בסקימות אחרים. אילו התחשב בהשפעתו הגדולה ובנסיונו העשיר לא רק לשפוך את זעמו, אלא גם כדי לנתח את הדברים באופן פילוסופי — הרינו חושב שהיה עושה יותר לטובת הכלל הבינלאומי. את הגידופים יש להשאיר לשולנים ולבעלי־רים לפוחצה. אדם מסוגו של לורד ואנסיטארט שרכש לו נסיון עשיר כל כך, חייב לתת לנו מעתו יותר, מאשר גידופים. אין בזה כדי לסייע לפתרון הבעיה הגרמנית. ממש כמו שנאציותו של היטלר או של זינו סאלומוני אינן צורות לפתרון בעית הכושים בארצות הברית. וכשם שאי אפשר, לדעתי, לצפות על ארצות הברית על פי בילבו או סיסירוי, כך אי אפשר לצפות על גרמניה על פי המפלגה הנאצית והתוליים בה.

הארולד לאסקי

וונדל ווילקי

ככוכב שביט בשמי אמריקה היתה הופעתו של וונדל ווילקי במשך ארבע שנים הצליח לטפס ולהתעלות למרומי האולימפוס הציבורי, ולפתע נשמטה רגלו והוא שקע לתוך התהום האבדון. אין להתפלא שהוא מת כתוצאה מתקפת לב — הוא היה אחד האנשים המאוכזבים ביותר של דורנו, ונוסף על כך עברו עליו ארבע שנים של התגעשות סוערה במלחמת דברים. המוח התקין והמשוכלל במסקנת החזיק מעמד ואילו הלב נאבל וחדל מלדפוק.

אכזבתו מהמפלגה הרפובליקנית צברה את רוחו, מאז כשלונו בבחירות לנשיאות בנובמבר 1940 הוסיף שמו להתפרסם בכל העולם. לא עבר יום מבלי שהעתונות תטפל בו או בנאומיו. ואף על פי כן ידע, כי בתחום מפלגתו הוא נתון כאילו בחלל ריק.

בנאומי של ווילקי, קשורה הופעתו הרפובליקנית הדרמטית ביותר בהיסטוריה של ארצות־הברית, עלייתו היתה מהירה ובלתי משוערת כלל, זמן קצר בלבד לפני הבחירות כמועמד לנשיאות נצטרף ווילקי למפלגה הרפובליקנית, ולא עוד, שמעולם לא נתן דעתו על מסגרת מפלגתית, הוא סחף עמו את ההמונים בקסם אישיותו ובכח תנופתו הסוערת. בועידה הרפובליקנית של 1940 נוצרה מחלוקת קשה שני אנשים: טאפט, אשר זכות אבות עמדה מאחוריו, ודיואי — אותו „הנפוליון האמריקני" הצעיר, שיצאו לו מוניטין של לוחם אמיץ בפושעי העולם התחתון. והנה, לפתע הכל, צץ ועלה „סוס שחור" בשוקי האמריקני, והפך את הקערה על פיה — ווילקי כבש את הועידה בסערה.

אף מלחמת הבחירות נגד רוזבלט היתה דרמטית וסוערת. המפלגה הרפובליקנית זכתה במליונים רבים, ובתום לבו האמין ווילקי, כי מה שלא צלח בידו ב־1940 יעלה בידו ב־1944. אמונה זו הביאה אותו לפעילות צבורית קדחתנית ביותר. לפני שנתיים ערך סיור בזק סביב העולם מטעם הנשיא רוזבלט. (גם בירושלים עשה שעות מספר) וחזר לארצו כשהוא עשיר כבוד והדר, כל השבי תבל רחשו לו רגשי הוקרה והתפעלות. הוא הצלה את רשמיו בספר „עולם אחד", אשר נפוץ במליונים טפסים ונתרגם לעשרה לשונות, ועדיין שעמו של ספר זה לא פג בעצם הימים האלה.

אלא שבינתיים התנכרה אליו המפלגה הרפובליקנית לחלוטין, אבחוות רבות נפלו מחלקו, ואף על פי כן עמדה בו אמונתו, הוא התאמץ, שוב את מתנו כמשאפ אחרון, וכשמשום לפת אף הוא את „מגבר" מפלגתו בהתמודדות מפרשת נגד סתהרו תישן, אשר נשר לו איפה נסתרת. — דיואי, היא שם את הקלף שלו על מחוז וייסקונסין ונכשל והוא יצא מהמערכה בדאבון לב.

תבוסה זו שיפסית מאד היא לגבי ה„עולם החדש". קצב המאורעות שם מהיר הוא ומוזר. הקהל צמא לדבר חדש, בבחינת „וישן מפני חדש תוציאו". מועמד שנכשל פעם אחת שוב אין לו תקנה בבחירות הבאות — זו היתה המסורת הבלתי מתעוררת של ההיסטוריה האמריקנית מאז ג'ורג' ואשינגטון. המדינה „בעלת האפשרויות הבלתי מוגבלות" מנעה מווילקי את ה„אפשרות" היחידה שהיתה יקרה לו. עולמו חרב בבת אחת והדבר חרה לו ונגע עד למעמקי נשמתו.

בועידה הרפובליקאית האחרונה, כמעט שלא נזכר שמו. ה„לויה" הרפובליקני צוין, כי איש לא שם לב אליו. מי שעמד בשעתו במרכז ההתענינות הושל עתה בצל ובאפלה.

(סוף בעמוד 3)

יוסף נדבה

לזכרו של

י. יערי־פולסקין ז"ל

שבעה למותו

נשכח מלב חבריו הובל אל קברו יעקב יערי־פולסקין. שתי מכוניות שהוזמנו להסיע את מלוויו לבית־העלמין חזרו כלעומת שבאו, בערוב ימיו נשכח האיש, אשר אולי יותר מכל סופר עברי אחר עשה למען גאולת נשכחים ולמען הוצאת קורות תחייתנו שלנו.

אינני יודע את תולדותיו. נדמה לי כי תחת לארץ בעבודת־כפים, ולא כמסתכל מן הצד. נדמה לי כי ידע הרבה סבל ומעט נחת בכל שנותיו בישוב, וכל, לפחות, יכול היה לנסות על בשרו את סבלם של רבים מן הדמויות ההיסטוריות של ישובנו. היכן ואיך הגיע לרעיון „לי־מעשה" — לאסוף ולערוך, ולהעלות על הכתב את תולדות אנשי הישוב וידידי הציונות — זאת אינני יודע. ביצוע רעיונו היה גדול מכפי כוחות יחיד. אך הוא התמכר לו בשקידה של לומדי־תורה יהודים בדור דור. תמיד היו מוכנים בתיקיו אוצרות של חומר. שניצל — אבק, נ"צ"ל — מאבדן רק הודות לשקדנותו של היחיד.

מעשה זה לא זכה להוקרה, אך לעולם לא שמעתי את פולסקין מתלונן על כך. הוא הלך בדרכו לבדו. בשעה שהיריש היה — היו מוצאים את כתבתו. י. יערי־פולסקין לא המריא שחקים בכתיבתו, לא חשה במסתירין של הפסיכולוגיה — הוא היה מספר מספר זכרונות. על פי „חולמים ולוחמים" שלו אין לכתוב היסטוריה דוקומנטלית. ודאי גם לא על פי „נילי" או „פנחס רוטנברג". אך היסטוריונים־קפדנים, המחפשים באותם מלקוטים, תאריך, ומצב, ומלה שיהיו רשומים בדייקנות ללא־עוררין — אלה לעולם לא מצאו ולא ימצאו מסילות אל לב הדור הגדול. ויערי מצא, בפשטותו מצא, ומכיון שכתב „בלי המצוה". „חולמים ולוחמים" — ספר יקר המציאות בימינו — היה לרבים מאתנו ספר־הספרים לקריאה על הישוב עוד בימים שאיש מן הסופרים לא מצא לנחוץ לעסוק במגון זה. זכרוני — ואל יחשב נא לי הדבר לחטא — כי הספר היחידי אשר „שכחתי" להחזיר לידידי היה ה„חולמים" של יערי, ונענשתי, כי מישהו „שכח" להחזיר גם לי. קשה להפרד מספר זה, מדוע? כי ידו הבלתי־אמונה לכתיבת רומנים, ידו של יערי־המלקט, ידעה לשאוב מתוך גלי החומר את הדרמטי, ואת הבלתי־משתכח בחייהם של אנשים גדולים וקטנים. וזוהי סגולה גדולה לסופר. זכיתי, והסופר שלח לי את כל כרכי „נילי" שלו למזכרת, ויש ואני מסתכל איך בולעים ידידי את ארבעת הכרכים של פרשת בית־אהרונסון. הקוראים לגמרי אינם מתענינים לדעת אם יורשיהם — לא הרי־חניים — של אהרן ושרה הקשיחו לבם כלפי האיש אשר יצר את האגדה של נילי. ובני אלה המתיימרים לשמור את זכר הגבורים מצאו בספר פה ושם איזו שגיאה דוקומנטלית, כל זה איננו חשוב. החשוב הוא, שמכל הספרות העשופה עכשיו על „נילי", ישארו לחיות רק כפריו של יערי. זוכרני, איך נקרא „נילי" בעודו מתפרסם בהמשכים ב„הבוקר" איך התלהב הנוער למקרא הפרקים על אהרן, ושרה, ואבשלום, וכיצד הגיב בן הישוב בקריאת שם „נילי" על ילדים שראו אור עולם בימי פרסום הפרשה ולאחריה. זו היתה משעל. אך האיש היחידי שלא נהנה משפעת התהלה מבית אהרונסון היורדת על שרידי נילי היה דוקא סופר בעל־לב אשר החזיר ל„נילי" את צמרת הגבורה בישוב. גורל...

אינני יודע מה חשב יערי בימיו האחרונים. הוא היה חולה. אך כל כך התרחק מחבורות הסופרים והעתונאים עד שלא ידעו כי מתקרב קיצו. בודאי הופתעו: „יערי מת?" ואז נזכרו כי זה חדשים רבים לא ראו את האיש גבה הקומה צועד בצעדו העייף ברחובות העיר ונכנס בחיוכו המהסס אל קודשי הקודשים של היכלי הספרות. נזכרו — וחזרו לענינם „חולין שלהם"...

שכחה — זהו גורלם של רבים מאד וגם גורלם של אלה המדמים כי הם הם העושים את ההיסטוריה. בין הנשכחים ימצא י. יערי־פולסקין את עצמו בחברה מעניינת של אנשים רבי־יצירה. וגם הוא יביא איתו עם מטען יקר. הוא יוכל להצביע לפשה ולומר: אכן, שכחוני עסקנים, שכתבתי אחר הסופרים, שכחוני בתי־הגבורים שקדשתי עמות כניהם בכפי. אך ראו־נא גם ראו, כלום לוחית הנהלת בדור הצעיר של עמנו, כל עוד ירצה לדעת את עברו ולשאוב עידוד לעצמו במלחמת הקיום של קודמיו, ימצאנו על דפי „חולמים ולוחמים" שלי ועל דפי „נילי" שלי...

בגדיאל. י. ז.

בין השיטין

בנקודה אחת צודק „משמר": „דבר", זה הבטאון הרשמי של ה„הסתדרות", איננו בעצם בטאון ה„הסתדרות", אלא בטאון מפא"י.

אמת זו היא כל כך ברורה לעין, עד כי אין אנו יודעים, כיצד „מוכיחים" אותה. שהרי קל „להוכיח" את העקרונות המסובכים במקצת, הכלולים בתורות הפיסיות לניוטון ולטוריצ'לי, אך „להוכיח" ששנים פי שנים הם ארבעה — זה קשה, קשה מאד...

כמובן, אפשר לומר, ש„השומר הצעיר" נזכר בהאשמתו במאוחר. אפשר לומר, שהוא מילא פיו מים בשקרבן ה„דבר" היה לא הוא אלא מישהו אחר ב„הסתדרות", ושרק עתה, עם בעיצת עיני ה„דבר" בבערו של „השומר הצעיר" גופא, הואיל זה לצאת באזעקה. אבל כל זה אינו מוריד מטיב האזעקה מאומה: האזעקה אזעקה מבוססת היא — בין שהיא באה במאוחר או לאו.

•

כי דבר אחד צריך להבין: מ־140.000 חברי ה„הסתדרות" ישנם 100.000 בלתי־מפלגתיים ו־20.000 חברי מפא"י, ורק 20.000 האלה רוצים בוויצמן. רק הם רוצים בדיקטטורה של מפלגה אחת, רק הם רוצים בהתישבות סיעתית, רק הם רוצים בחנוך מפוצל, רק הם רוצים בהבלגה. הבלתי־מפלגתיים אין להם כל ענין בכך: הם רוצים בספר גפה ובבלפלה ובכך, ש„לכל היהודים יהיה טוב". וזה הכל. ואם בא „דבר" ומטיף לוויצמן דוקא, לדיקטטורה המפלגתית ולהתישבות הסיעתית דוקא, לחינוך כתתי דוקא ולהבלגה דוקא — ובשם כל 140.000 חברי ה„הסתדרות", — הרי יש בכך משום אונאה צבורית מפורשת ומחושבת.

מפלגה אחת השתלטה כאן על מקורותיו הכספיים והשמנים של ארגון עברי רחב יותר, כדי לעשות באמצעותו, בעקיפין (ובמנגנון) את מדיניותה הצרה והפרטית.

•

כי לכה נוח לה יותר.

אין איש שואל את הפועל, הנכנס ל„הסתדרות", אם הוא בעד או נגד וויצמן. ואולם, מצרפים את קולו לקהל דורשי וויצמן למהרת כניסתו ל„הסתדרות".

ושליחות זו ממלא ה„דבר".

ברור, איפוא, מדוע אין עתון יומי למפא"י: את עבודת מפא"י עושה העתון היומי של ה„הסתדרות" — ועל חשבונו! מול כזה אין לשאר המפלגות! חלול חייבות לדאוג לעצמן. לפיכך קיימים אצלנו עתונים יומיים של ה„מזרחי", הצ"ח, „השומר הצעיר" ואפילו של קומץ חברי התאחדות הציונים הכלליים. שהרי לאלה אין דוד עשיר כל כך ואדיב כל כך כמו למפא"י.

והדוד עשיר הוא ועינג ריחני!...

בכתר לחולל נפלאות — כבמקרה דנן:

מפלגת השלטון בישוב היא דוקא. היכולה להרשות לעצמה את התענוג של חיים בלי בטאון יומי משלה! כי לשמה לה בטאון יומי משלה אם באפשרותה לסמוך על השולחן העשיר של — הדוד?

•

זהו המוסר המדיני של מפא"י, ואולי — של כל ארץ־ישראל החדישה: לנצל את הזולת — עד גבול האפשרות, ולפעמים — למעלה מזה...

ורצונני להביא כאן דוגמה שניה מאיתר סוג: „הזמן".

„הזמן" נוצר ע"י ה„התאחדות" בתקוות ורודות למדי, ואף על פי שאין חלקנו עם המחנה המאורגן ב„התאחדות", לא יכולנו שלא לאחל לו במפעלו הקיבה כל טוב סלה, שהרי אין לשליך ממפלגה זאת מה שניתן למפלגות אחרות: במה יומית משלה.

אלא שכנראה, פסק הקורא אחרת.

כי כפי ששמענו, אין ההצלחה שנפלה בחלקו של „הזמן" משביעה את רצון מנהליו.

ועיני המנהלים — לשנויים מסיימים.

•

אכן, על כה הכל פתוח או יותר בסודר:

ואילו היה הענין נגמר בזה, כלומר באי־אלה שנויים טכניים, לא היינו מגיבים עליהם כלל, כי הרשות בידי כל עסק לנהל את משקו כרצונו.

אלא שהשנויים, העומדים להתחולל בעתון, אינם שנויים טכניים גרידה: רעלים לדבר, ש„הזמן" יועבר לידי שלם וייהפך לאופוזיציה הסוכנות — על חשבון הסוכנות.

כמה מספרים יודעי־חן, ואם הם אינם טועים, יצא, כי:

א) עול החזקת „הזמן" יגולל עתה משכם ידידי העתון האמידים על שכם ידידי העתון העניים (היצוקלים).

ב) מדיניות הסוכנות תקבל את תמיכתה על ידי גורם חדש, והוא: עתון יומי הקשור בקופתה.

ג) גרינבוים יקבל עתון חינם.

והרי הנקודה האחרונה הזאת היא הנקודה הפיקנטית ה„ארצישראלית" מכל:

באמת: למה לו, לגרינבוים, גרעונית משלו, אם באפשרותו לסמוך על שולחן הסוכנות?

היא תחזיק לו את בטאונו (לטובת העם, כמובן).

והעם המאושר ישלם בכביד.

נ. ורדי

שחרורים ממס העסקים

תובעים סוחרי ירושלים

לרגלי הנהגתו הקרובה של מס־העסקים במקומות רבים בארץ, פרסמו סוחרי ירושלים ב„בוליטין לחברים" את התביעה להכנסת שינויים בחוק. השינוי העיקרי הנדרש על ידם הוא פטורין מתשלום המס לאלה הפטורים מתשלום מס־הכנסה, בנמוק שפטורין ממס־הכנסה פירושם שבעל העסק מרויח רק את המינימום הדרוש לו למחיתו.

נוסף לכך, דורשים הסוחרים להקטין בהרבה את המינימום של המס, וכן לערוך את הערכת הסוחרים לצרכי תשלום המס ע"י ועדה מיוחדת שישתתפו בה באי־כח הסוחרים.

תביעה זו באה בתשובה למכתב של עירית ירושלים לארגון הסוחרים, בו נאמר, כי „על המס החדש החליטה הממשלה המרכזית בשביל כל הארץ והוא יחול על כל עסק ולא רק על הסוחרים". כן קובעת עירית ירושלים, כי נעשה על ידה, לגבי הערכה, רק „נסיון בקביעת מס העסקים, ויכול להיות שבמשך זמן גבית המס יתברר כי טעינו בפרט אחד או שני, ואז נשתדל לתקן; אבל צריך לתת לחוק שנה של נסיון ואחר־כך נשוב לדון בדבר".

טקסטיל פי 10 למצרים

מיניסטריון הפיננסים במצרים פרסם הודעה, כי אנגליה ואמריקה הבטיחו להכפיל ב־1945 את מכסת התוצרת שלהם למצרים לגבי מצרכים רבים. סחורות לטקסטיל מאנגליה ומאמריקה תובאנה למצרים בשנה הבאה בכמות גדולה פי 10 לעומת שנת 1944.

„המדינה היהודית הסוציאליסטית בימינו"

א.

הכרזתו של מר ד. בן־גוריון על הקמת מדינה יהודית סוציאליסטית בימינו לא נתקלה בתגובה רצינית מצד הצבור. שני טעמים עלולים להיות לדבר. האחד: היא לא נתקבלה ברצינות, השני: אין במצוי את צבור מאורגן בת [illegible] רעתו מיושבת עליו במדה מספקת וכחו אתו להעמיד מול הכרזה זו את דעתו המגובשת.

עצם רעיון המדינה היהודית, למרות היותו היסוד לתנועת הציונות — נשתבש במדה כל כך מרובה, עקב האכזבה מתוצאות הצהרת בלפור, והתקוה לגשומה המידי נחלשה במדה כזאת, שהרוב הגדול בישוב איננו מוכן הכנה נפשית, רציונית ומעשית לטפל בבעיית הנובעת מהקמתה של מדינה יהודית בארץ־ישראל משני עברי הירדן או בחלק מעברו המערבי. משום כך עדים אנו כיום לתופעה המוזרה והמעציבה שלפני הכרעה כה רצינית בגורל האומה והישוב, אין הישוב על כחותיו הצבוריים, המשקיים והכלכליים, שותף לקביעת דמות עתידו, אלא להיפך, הוא הוצא מכלל שותף בדיון, והענינים היסודיים והחיוניים ביותר נחתכים על ידי מספר מצומצם של אנשים הנסמכים על תמיכת גוף יחיד בישוב.

אפשר להקשות: מי הרשה ליו"ר הנהלת הסוכנות היהודית להכריז על סוציאליזציה של המדינה היהודית בארץ־ישראל? מי החליט על כך?! ובזכות איזו תחיקה ציונית אפשר לבוא כיום ולשנות באופן כל כך יסודי את מטרות הציונות, מבלי לקבל על כך סמכות מוחלטת מהאומה והישוב. אבל לא זאת באתי להדגיש, בודאי תמצא האמתלא השגורה, כי מר ד. בן־גוריון לא אמר מה שאמר בתור יו"ר הסוכנות היהודית אלא כמנהיג ה„הסתדרות" או מפא"י. במצב של חוסר אונים, התעלפות צבורית, והיפנוזה שהישוב נתון בו, ייבלע בודאי גם עקר ביסוס זה.

השאלה היא הרבה יותר יסודית ועיקרית ואיננה רק ענין של התנגחות אישית. הכרזתו של יו"ר הסוכנות היא למעשה תוצאה הכרחית להתפתחות, שאנו עדים לה במשך עשרים השנה האחרונות, רק מעטים מאד מבינינו התריעו על כך באלה ידו אבנים ונגדם עפרו בעפר.

מתנועה חלוצית לגאולת העם, — ל„תנועת עבודה", ממנה — למעמד, „ממעמד — לעם", מארגון עובדים — ל„מדינת" „ההסתדרות" ולשליטה מוחלטת במוסדות התנועה הציונית, מכאן ועד מדינה סוציאליסטית — הדרך התכניתית והרעיונית קצרה מאד. תהליך זה של מעבר מתנועה ציונית יהודית השואפת להכין את הקרקע למדינה יהודית — לשלטון אניכיי של מעמד אחד והפיכת דמות הישוב והמדינה, תהליך זה נעשה לעיני הצבור הציוני והישוב באופן הדרגתי במשך עשרים השנה האחרונות וקבל את חיזוקו העיקרי בתקופה האחרונה כאשר ה„הסתדרות" שכללה והשלימה את כל המכשירים הארגוניים והמשקיים ההופכים אותה למדינה אוטרקית בתוך הישוב. במכשירי התעמולה של השמאל המכוססים על שקריע מוסקסים הצליחו להרדים את כל שאר הישוב במדה כזאת, שגם הכרזה כל כך מרחיקה לכת ומהפכנית כגון זו של מר בן־גוריון לא יכלה לזעזעו.

ב.

יש לבחון את הבעיה מבחינה ציונית מדינית וכלכלית, ומבחינה ישובית, טרם נגיע למסקנות והגיות יסודיות.

הנתכוונה הציונות ליצירת מדינה יהודית סוציאליסטית? המתאימה מדינה סוציאליסטית לרוח העם העברי ומסורתו? היש יסוד ממשי לקיומה של מדינה סוציאליסטית יהודית בארץ־ישראל? העלולה מדינה סוציאליסטית בארץ־ישראל לקרב את מעמדנו המדיני או להזיק לו? היש בהכרזת עז! מדינה סוציאליסטית משום וגניבת דעת „הצבור הציוני" בעבר, בהווה ובעתיד, ובגידה בכל אלה אשר בעבר הקריבו מיטב חייהם להקמת הישוב ועתה יהיו הם בעצמם נכרים בלתי רצויים ומגורשים מארץ מולדתם או מארץ שאיפותיהם? היש במלחמה נגד סוציאליזציה של המדינה היהודית המקווה — משום סטיה מהציונות או נזק להגשמתה הסופית או החלקית?

מה היא דמות המדינה היהודית שעלינו ליצור בארץ ישראל? ולבסוף מי הם הכחות והגורמים שבבחינה צבורית וענינית הנם המחנה אשר מתפקידו ללחום מלחמה זו ולהקים את המדינה המקווה, או להערך בהדרגה ואולי כבת אחת מחוץ למדינה היהודית?

בטרם אגשה לענות על שאלות אלה יש להשיב, ולדעתי באופן מוחלט, על השאלה השגורה בפי רבים: היש בכל ההכרזות הקודמות והנוכחית מטעם דברי השמאל ובכל התכנית היסודית של תנועת העבודה — משום פראזות נביבות, השגורות בפי אלה השואפים למשוך המונים על מנת לבגוד בהם אחרי כן, כפי שרגילים היינו לראות את בארצות דמוקרטיות שונות בעבר?

בצבור האזרחי הבלתי־שמאלי מצויים רבים החושבים ואומרים כי כל אלה דברי הבל הם, אחיזת עינים. ולכשיגיעו לשלטון יסתפקו בתקונים סוציאליים אשר כל אדם רציני מתקדם מסכים להם וישאירו את החלום של מדינה סוציאליסטית ומשטר כלכלי־סוציאליסטי לדורות הבאים. אך טעות בידי־הסבורים כך. התפתחותה של תנועת העבודה בארץ ישראל, ארגונה ובנינה של ה„הסתדרות" אינם מאשרים את ההנחה הזאת. להפך, שלא כדוגמת תנועת עובדים בארצות דמוקרטיות של אירופה המערבית ואמריקה — מתכוונת תנועת העבודה בארץ ישראל להפיכת המשטר הכלכלי והחברתי. היא שואפת להגשים במהירות האפשרית ביותר את המשטר הזה בישוב ובמדינה העבריה בעתיד. מי שעוקב אחר ההשתלמות ההדרגתית של מוסדותיה הכלכליים והתרבותיים של ה„הסתדרות" איננו יכול להשתחרר מן הרושם ההחלטי: כאן ניצרו כל הגורמים היסודיים הדרושים להקמתה של מדינה סוציאליסטית. מהסרינו של תכיח התחיקתי והצבאי־משטרתי הגלוי לא יכלה ה„הסתדרות" למנוע את התפתחות האיניציאטיבה הפרטית בענפים האחרונות ואת קיום המשטר הקיים בתוקף חוקי המדינה הנחקקים על ידי אחרים.

בלי כח תחיקתי תהיה תקופת ההשתלטות המוחלטת של השמאל על כל תור החיים ארוכה יותר. במדינה יהודית אשר רב התחיקה בידה יהיה תהליך החיסול של קיום יהודים לא־סוציאליסטים הרבה יותר מהיר. גם אם נניח שלהתחשתו לא ישתמשו באמצעים רדיקלים מתוך המדריך הרוסי או האיטלקי־גרמני, אילו היתה תנועת העבודה בארץ ישראל ביסודה תנועה של קריירסטים ששאיפתם היא רק לשלטון בלבד ולא להקמת משטר חברתי מסוים — לא יכלה ה„הסתדרות" בשום אופן להגיע למעמדה שלה ולמעמד שלה בישוב ובציונות. יש מניחים שה„הסתדרות" ותנועת העבודה ככל אשר הם מקיפים שכבות יותר רחבות ומגוונות בישוב — הם מאבדים את היסוד האידיאליסטיים שלהם ומשכים לארגונים של אינטרסים אשר הניגודים בין חלקיהם והשונים יהרסו אותן מבפנים וימנעו את הקמתה של המדינה הסוציאליסטית, אשר אם היא תרצה להיות סוציאליסטית — תצטרך לבטל את התבדל העצום במעמדם הכלכלי של רבים מהמעמדות הכלולים ב„הסתדרות" כיום. גם זו טעות היא. בתקופה הראשונה עוד תספיק היכולת הכלכלית והרכוש של המעמדות הבלתי שמאליים לשמש ספק לקביעת העינות ליישור ההדורים. יש איפוא לראות את הרצון לסוציאליזציה של המדינה היהודית מצד השמאל לא כפראזה אלא כהחלטה שהגשמתה תלויה בזמן ובמסיבות. לאור הנחה זו יש לנסות לענות על השאלות אשר הצבתי לעיל.

ג.

חושבני כי עיון קל בתולדות התנועה הציונית מספיק כדי להוכח, כי אף אחד מהוגי התכנית הציונית המדינית ומסדריה לא העלה על־דעתו כי המדינה היהודית בארץ ישראל חייבת להיות נתונה למשטר כלכלי וחברתי סוציאליסטי. מורי הציונות ומנהיגיה היו כולם אישים מתקדמים מבחינה חברתית ושאפו לתקונים סוציאליים מרחיקי לכת במדינה היהודית. הם חלמו על משטר חברתי צודק המשאיר בידי הפרט חופש מוגבל להתפתחות ולרכוש הפרטי — יכולת מסויימת לקיום והרחבה. מכאן ועד מדינה סוציאליסטית הדרך רחוקה.

הציונות שאפה לשנות את המבנה הכלכלי של היהדות העולה לציון. ממעמד שרובו מתווכים, היה הכרח ליצור עם הכולל את כל השכבות הדרושות לקיומו, ולקיום מדיניתו, כדוגמת הארצות המתקדמות והשואפות לקדמה. אבל לא היתה יכולה להיות שום כוונה לאנוס את השכבות הבינוניות של היהדות העולה לארץ ישראל לפרולטריזציה בניגוד לרצונן. משטר הציונות על באזל, משטר הציונות שקדם להצהרת בלפור ובא אחריה — שאף ליצירת רוב יהודי בארץ־ישראל בהקדם האפשרי — רוב נפשות ולא רוב שהתנאי לקיומו — הוא מהפכה בחייו. יצירת תנאים להתפתחות חפשית של כל היהודים במסגרת של הצרכים הציוניים, אבל לא מיסתיסים, אשר רק מאמינים בתורה הסוציאליסטית יכולים להסתגל אליה, ולהעבד לה את נשמתם ואידיאליהם.

לשם הגשמת תכנית זו, ובכדי לאפשר עליתם של כל היהודים לארץ ישראל, ללא הבדל מעמד והשקפה חברתית — נדרש הצבור היהודי בגולה, נדרש הישוב העברי בארץ על חוגיו ושכבותיו — להקריב מכספו ומדמו. בכדי ליצור מדינה סוציאליסטית בארץ ישראל לא היתה זכות לציונות לדלדל בשם ציונות כללית — על מעמדית ולדרוש את עזרת העם להקמת מדינה שלרוב העם אין מקום בה. ולא במדי, כי העם העברי בעבר בארצו, העם העברי בגולה, העם העברי במי שהוא כיום בכל ארצות פזוריו והישוב העברי בארץ — איננו סוציאליסטי. יש בתוכו, כמובן, גם סוציאליסטים הרואים את התגשמות הצדק במשטר הסוציאליסטי. אבל העם העברי בכללו לא נתפס אף פעם לדוגמה הסוציאליסטית, הן לפני המהפכה הרוסית והן לאחריה, רק העקשנות העוורת של מתפלפלים מסוג ה„בונד" או יורשיהם בארץ ישראל — יכולים להחזיק בתורות שעבר זמנן.

המסורת העברית, התורה הישראלית מבוססת על צדק סוציאלי עילאי, אבל אין היא מכירה ואין היא מאמינה במשטר סוציאליסטי אשר הנסיון הראשון להגשמתו ברוסיה הוכיח סבר בעליל את חוסר יכולתו להשליט צדק ולתת אושר לבני האדם. החוגים הרחבים של היהודים הדתיים והחרדים לאמונת ישראל אינם סוציאליסטים ולא יהיו כאלה. ומה יהיה גורל הדת במדינה כזאת? מן העבר הקרוב אתה למד כי מדינה יהודית תחת שלטון סוציאליסטי של מפלגות השמאל בישוב (כולל את מפא"י) — פירושו הפרדה גמורה של הדת מהמדינה, בטול כל זיקה מדינית למסורת הישראלית, טשטוש גמור של דמות המסורת — בחיים הצבוריים וללא ספק גם מלחמה עקשנית „מ מרית־הכסיס" מצד חלק ממפלגות השמאל, אשר במדינה סוציאליסטית, ללא ישוב בלתי שמאלי יוכלו בנקל לרכוש את ההשפעה המכרעת גם בעסק זה.

(מאמר שני בענין זה מחר)

יוסף ספיר

קראנו בעתונות

מר מ. סמילנסקי נוקט עמדה ב„הא־רץ" לשאלת „יצור המיצים המרוכזים והפרדסנות, ואלה דבריו:

„בך מפרשת הודעת יצרני המיצים את נימוקיהם: „בשאלת ההסדר הארצי, אשר בה לא יהיה להם (לבתי התרושת), קשר ישר עם הפרדסנים, לא יוכלו להשפיע גם על טיב לפרי, על דרך קטיפתו וכו' והדבר עלול לפגוע בטיב המיצים". האמנם השבר בעלי ההודעה, שרק „קוראים" כתם יקראו את דבריהם ויאמינו להם, ולא גם פרדסנים, היודעים את עניני הקטיף ואף יודעים כיצד נקטף הפרי, שיצרני המיץ קונים באר־פן „ישר" מאת הפרדסן? לא סיד הוא, יתי־צים המרוכזים שלנו לא קנו לעצמם שם טוב בשוק האנגלי. „בעונה שעברה התבייש־נו, כי מיץ מרוכז זה מתוצרת הארץ הוא", אמר לנו איש נאמן אחד, מומחה, שבא לאר־רץ מאנגליה, ולפי דעתו של המומחה, שלש סבות גרמו לקלקולו של המיץ המרוכז: פרי רע, ושהשתמשו בו בתי־החרושת, הסיפול הבלתי מספיק בבתי החרושת לבירור הפרי ונקיונו, והמכונות הבלתי משוכללות, שבתי החרושת משתמשים בהן, ולמוסיף הוסיף: „נד־מה לי, שיצרני המיץ אצים יותר מדי להתעשר".

המחבר נוגע בבעית ה„פרי הרע", שעליו מתאוננים עתה, וכותב:

„מתוכל הפרי הרע? כל אלה היודעים, כיצד קוטפים את הפרי בשביל בתי התרושת לא יתקשו להשיב על השאלה. מחמת המחיר הזול, שתקציבו יצרני המיץ לפרי, הוכיחו הפרדסנים לתוביל עד למינימום את הוצאות הקטיף, ושאיתן מטילים יצרני־המיץ על הפר־דסנים. ובידעתם ובהסכמתם של יצרני המיץ יב„פיקוח" שלהם, לא נקטף הפרי מן העץ בזהירות להיבות־שדה אי ללוקטים, כנהוג בשביל משלוח לחו"ל, אלא הטלו־פו מן העצים על הארץ, ומשם היו ילדים אוספים אותם לתיבות שדה או לשקים סתם. כל נפילה של תפוח זהב מלמעלה למטה גורמת לו מכה, שאינה „משביחה" את טיבו. ולא רק זאת, מתחת לכל עץ נמצאים תמיד בחר־דף פירות שנשרו מן הרוחות או מחמת שח־לות, מהם שנרקבו ומהם שהם עדיין „בדרך" לריקבון. רוב הפרדסנים, וביחוד האינטליגים הללו המוכרים את פריים בכל מחיר שבכל, תגאי, אינם רגילים לאסוף את הפרי שנשר מן העצים. ובשקשפים את הפרי בשביל יצרני המיץ ב„שיטה" הזולה — השלכת הפי־רות מלמעלה למטה — הם מתערבים עם הפי־רות הרקובים הנופלים למטה".

מ. סמילנסקי נוגע במאמצים לשביר את ארגוני הפרדסנים ע"י קנית הפרי באיפן בלתי מאורגן וכותב:

„ואני שואל: במה יכול הקטיף התפרי לה־יות גרועים יותר ממה שהם עתה, אם יצרני המיץ יקנו את פריים בשיטה מאורגנת ולא ולא מפורדת? לכל בר דעת נקל להבין שב־איפן מאורגן יוכלו לשפר את התנאים של הספקת הפרי ל ה ש ב י ח את איכות הפרי ולא להפך. פרט, כמובן, ל ת ו ר ד ת המחיר של הפירות וכאן כל הצביעות, שבנימוק השי־בי של ההודעה הנזכרת: ה„דאגה" לפרדסן! האם נשכח הדבר, כשיצרני המיץ הביאו פרי־חוצאים ולימונים מסוריה ומן הלבנון כדי לדכא את המחירים בארץ? ועכשיו, כשהם ממליצים על השיטה הטובה של „גישה ישי־רה" לפרדסן, הם מבטיחים בהודעתם 1,5 לא"י לטונה? איזה „צ'ע רגע" דרוש להציע מחיר כזה לפרדסנים, שהוצאות הייצור בל־בד עולות להם לטונה 10 לא"י לטונה? הנה ה„סוד" האמתי של ההתנגדות לארגון.

והמחבר מסיים:

„מדה „תרבותית" — יצרני־המיץ הקימו הקיפו ביניהם א ח ד ו ת „התאגדות". על זה ברוכים יהיו, כל א ח ו ד יבור רצוי יותר מהפ־קרות. אבל הדין נותן שכל אחדות צריכה להתיחס מתוך כבוד ואהדה גם לאחדות זו־לתה, ולא להשתדל ל ש ב ו ר אותה. תאמת הדבר, שבתוך התאגדות הצרכנים של המיץ יש לא רק משרדי ה„רוחות המלחמתיים" אלא גם מוסדות של הסתדרות הפועלים. אמ־נם, מובטחני שהללו יראו לחבריהם הפר־דסנים דאגה שלמה, אבל גם עניניהם של פרדסנים אחרים אינם צריכים להיות הפקר בעיניהם".

ל. ס.

רבקה גורשטיין־ארבר

תמשרת־תחלה הגיעה ב־1924 לארץ־ישראל; למדה, גדלה באודיסה, כמורה בהצטינה את הקונסרבטוריון בליפציג, זכתה שם ב„פרס שומן", המנצח הגדול ארתור ניקיש הזמינה להשתתף בקונצרט שלו בברלין; ב־1915 זכתה בלנינגרד ב„פרס רובינשטיין", וגם קבלה פרס ראשון מתחרות הפסנתרנים ע"ש גלזונוב.

גלזונוב עצמו כתב עליה: „היא פסנתר־נית מובהקת ומוסיקאית מחוננת עד כדי כך. צגינה זקוקה להמלצה כל שהיא".

ביחד עם אחותו טלה דבקת בורשטין־ארבר, במשך 4 שנים בסדור קונצרטים למו־סיקה יהודית, והופיעה בהם כסוליסטית. הזמנות לארצות המלוכה בבוקרשט לנגן בפני המשפחה המלכותית.

כשהגיעה כתיירת לארץ־ישראל, היתה לה הזמנה לערות קונצרטים באמריקה. אך היא ביטלה את ההזמנה... ואחר נקרמה פגי־פה ישב להיפר הארץ על מנת להתיקע בה. מאז תברו עשרים שנה. אין חובב־מוסיקה בארץ, שלא ידע לכבד ולהוקיר את שמה של הפסנתרנית המחוננת, הפדגוג המובהק, הגר־פעיתיה בקונצרטים תל כעין מאורע מוסיקלי. הקימה דור של תלמידים, ביניהם ידועי־שם בארץ ומחוצה לה. במשך 20 שנה קבלה הר־בה הזמנות להופיע בחוץ־לארץ — וסרבה.

חג ידידיה ותלמידיה עורך לה נשף־כבוד ביום החמישי, באולם „אהל" בתל־אביב. סיבו האמנים יופיעו בנשף זה.

א.

מכתבים אל העורך

על תרומה ל„בית היולדות" בת"א

בעתונכם מיום חמישי שעבר הודעתם של תרומה נוספת בסך 250 לא"י לטובת קרן בית היולדות בת"א, ובזה הנני להודיעכם כדלקמן:

ה' אברהם קורקידי מת"א מסר לי שמר פאיין בתקשה למצוא דירה אף על פי ששילם הוא לשלם סכום די הגון כ„דמי מפתח", מכיון שבעד חדר אחד שהוא מח"זיק בבית־מלון (משפחה בת שלש נפשות) הוא משלם שלשים לא"י לחודש.

הצעתי למר קורקידי שניתי מוכן לעזור לאיש זה בהשכירי לו שני חדרים וחצי מטבח בדירתי, בשכירות של 3.750 לא"י עם שישלם בחשי בתנאי שמר פאיין זה, שהוצג לי כבנקאי, יתרום מאתיים וחמישים לא"י לקרן הנ"ל. הצעתי נתקבלה, ותשלום סכום זה נעשה ע"י מר קורקידי לקופת העיריה בנוכחותי, אחרי הסברתי, לדעתי התורם הוא מר פאיין ואני הוא הגורם לתרומה.

יש להצטער על ניצול פליטים מתוספי־נות בהבריחם אותם לשלם דמי שכירות גבוהים פדי, או בתשלום „דמי מפתח" שמר מגנ נהנים רק הפרוטים המשכירים.

בכבוד רב **שמואל ש. לוי**

בענין התלונה על המכון הטכנולוגי

בתשובה למכתבו של אדון בנימין קורנ־גולד שהופיע בעתונכם ביום 4.10.44 ברצוני לציין כאן שעד היום קבלנו רק מכתב אחד מהנ"ל בבקשת הספר „אינג'ינירינג אסור־טיונים" אולם לדאבוננו, הנ"ל לא נתן לנו במכתבו את כתבתו ולכן לא יכלנו לשלוח לו את מבוקשו. אני מתפלא מאד שאדון קורנגולד מצא לנחוץ לפנות אלינו דרך העתון במקום לברר את השאלה הזו לפני שהוא פנה אלינו באופן ישר.

בכבוד רב

B. I. E. T. מנהל

מי מענה את מחיר המלונות?

כדהמתי לתמצית שמלון אנגלי־עברי של ד"ר קירשבלום בהוצאת „תבור" עולה 3.800 לא"י. אני צריך את המלון בשביל בתי לבית הספר ושביר היהלי שכמו בכל ארץ מלון — והו דבר זול, עובר לסוחר (כמו למשל המלונים הנדפסים באנגליה).

כיצד זה יתכן שמלון, המודפס בעת במה־דורה חדשה, יעלה מחיר כ"כ גבוה? מה תשנה הנ' „תבור", שאינה עסק פרטי?

ש. סגל

רחוב מוזנח

ירושלים לא להפצות גזה את תשומת לבם של שלטונות העיריה על הזנחה התחה מכל הבחינות השוררת ברחוב צ'לנוב בתל־אביב. רחוב זה, בהיותו תמיד עקב הספסר הבימ־נאי בפרוזות וירקות, ואשר מיום שנפתחה תחנת האוטובוסים המרכזית רבה בו מאד גם תנועת המכוניות, מצלות השחר ועד חצות הלילה, הרחוב בכל זאת באילו נשכח מלב נשמרי קיחוש, ואינם מוצאים לנחוץ אפילו לזלוף אותו לעתים ולהרטיבו במים, בכדי להרביץ קצת את האבק החב. ביחוד רב הסחר והחלאה בקטע הרחוב אשר ליד השוק הסיטונאי שמן רחוב לוינסקי ורחוב הקונגרס, מקום שם מרצפת הכביש אינה מגיעה עד המדרכה, ונוצר תחוה, שבימות הגשמים הוא הופך לביץ שאין לעבור בו. הרחוב משמש מעין „שער האשפות" לסוחרי הירקות, המשליכים עליו כל מיני פירות מ־רקות רקובים, המהוים מרבץ לכל מיני שר־צים ורמשים. גם עכברים ועכברושים אינם חסרים בסביבה זו. הם מגיחים לעתים תכ־פות מתוך מחסני הירקות ומטיילים להם לה־נאתם לאור היום, ופרחחי הערבים, המשחי־תים במחבנים, משחקים בהם ואין מוחה בידם... תבעלי תבתים, מבינין שהם רואים שהעיריה הרצונה, הרי גם הם מולדלים בחיל ההגיינה והסניטריה. מכור אני בית אחד בסביבה זו, שבמשך כל ירחי־הקיץ לא ניסו אף פעם לטאטא את חדר המדרגות בו...

מלבד כל זאת סובלים דיירי הרחוב הרבה מאד גם מן הרעש והמהומה עקב המ־כירות הפומביות של פירות באמצע הרחוב; וגם בלילה לא ידעו מנוח, כי בית הרחוב הזה משמש גשר בין שכונת שפירא וכרכז העיר, הרי צעירי אותה השכונה מטיילים כאן עד חצות הלילה ושרים ומזמרים בקול לפני עלות השחר כבר מתחילים להגיע הע־רבים עם גמליהם וחמוריהם, הטעונים סלי פירות וירקות, ומקימים שאון רב ואין כוחה בידם.

אחד הדיירים

ונדל ווילקי

(סוף מעמוד 2)

לית צוננת, הוא יצא מהועידה במפח נפש — עד כדי כך התאכזבו מפלגתו אליו.

מתוך כך דחה את ערכי המפלגה הרפוב־ליקנית וחלם על מפלגה חדשה. הוא היה קרוב יותר לרוזבלט מאשר לדיואי והבדיו, ובחדשים האחרונים דיברו אפילו על כניסתו לקבינט של רוזבלט כחבר נכבד בו. נדמה, שאילו נשאל ווילקי בשכבו לפני מותו למי חייבת אמריקה לתת את קולה בבחירות הב־אות, היה הוא, הרפובליקני לשעבר, אומר: לרוזבלט.

ובמשתר על פני הצלום רכש לו רעיון חדש — הציונות. הוא עמד על כך מתוך מגע ריופף בלבד, אולם בסביבה העין המעמיקה שלו ירד לכל עומקה. בדבריו ביום „הצהרת בלפור" באמריקה בשנת תולדת ציין בפסוק אחד את עיקר הציונות: „עליה לארץ־ישראל בהתאם לצורך ההגירה היהודית" — וכל זה בתקופת „הספר הלבן".

ורק לפני ימים מספר קבל כותב טורים אלה מכתב מווילקי, הוא מביע את תודתו על תרגום ספרו, תחילה בהמשכים ב„הבוקר" ואחר כך בהוצאת „מסדה" בספר. הוא שמח להוסיף את התרגום העברי למדף ספריו. ואי שר לבקשת כותב טורים אלה לכתוב דברים מספר לישוב על מנת לכללם בספר במקרה שתוצאת מהדורה שניה, השיב, שהוא תזה עו־שה זאת ברצון רב, אולם מאחר שהתרגומים בלשונות השונות נעשו ללא תוספות, הרי, כן הראוי, שלא לתת תוספת גם לתרגום העברי, והוא מסיים: „מובטחני שתבין זאת".

כך נעלם מהאופק אחד מידידי הציונות, אשר נצטרף אליה במאוחר, אולם מתוך הב־נה לכנות נאמנים.

יוסף נדבה

השדכן המודרני

יוסף ליבר, רח' המכבי 3, ת.ד. 4091, ת"א באחוד עם השדכן המפורסם א. ויסברג רח' רמב"ם 18, תל־אביב. השדכנים הראשונים בארץ. בחיפה יבקר השדכן ליבר ביום שלישי 10.10 וביום רביעי 11.10 במלון וקסלר רח' שפירה טלפון 3862 בין השעות 10—12 — 4—8 בערב

ועד עירית ראש־אלה

מציע למכירה פומבית

את החפצים דלקמן:

א) מסחט"ד של בית מטבחיים; ב) חביות של ברזל; ג) מגרות נחושת ישנות; ד) גרוטאות של ברזל ישן; ה) פנסים ישנים; ו) מעקות של גזוזטראות מברזל ישן; ז) קרשי ספסלים ישנים; ח) וחפ־צים ישנים אחרים.

בדיקת המוצגים הנ"ל תתקיים ביום הרביעי (היום) 11.10.44 בין השעות 8—12 בבוקר ו־3—5 אחה"צ. המכירה תערך ביום חמישי בשעה 9 בבוקר בעירית ראש־אלה.

יוסף קרוזה, ראש עירית ראש־אלה

השבוע יוצאת למצרים נבחרתנו בכדור־מים

טורקיה, הלבנון, מצרים, צבא הברית וארץ־ישראל ילחמו במשך שבוע על גביע הים התיכון. — הפתעות מרובות במשחקי הטניס בתל־אביב

זה כמה שנים משתתפים ספורטאינו בימי התמפש של עונת חג הסוכות לבצוע מפעלים חשובים. וכך אירע גם השנה.

המאורע החשוב ביותר היה — הפגישה הבינארצית הרביעית בין ספורטאי הים של הלבנון וארץ־ישראל בשחיה ובכדור־מים, שהתחרויותיה כתם נערכו במשך יומיים בבריכת בת־גלים. הפגישה הרביעית בין ספורטאי שתי הארצות נסתיימה בנצחון גדול של ספורטאינו, בסיכום־נקודות כללי בי־חס 48:55. כבר עמדנו בפרוטרוט על המישגים בספורט־שחיה שהגיעו, ובאן תוצים אנו רק להד־גיש, שהיתרון המכריע שלנו לפי נקודות בא הפעם לא רק על־ידי נצחון בכדור־מים, אלא גם בשחיה היתה יד ספורטאינו על העליונה. נצחונות אנשינו בכדור־מים — במשחק הראשון, הרשמי, ב־0:7, ובשני, בתחרות־גומלין ידידותית שנערכה ממחרת, ב־3:0 — מוכיחים, כי הנבחרת שלנו הכינה את עצמה יפה לקראת תחרות שתשתתף בהם בעוד שבוע בקהיר. על כל פנים, הפגישה, שהיתה המפעל האחרון בקנה־מידה גדול בענף זה בעונה זו בארצנו, ביסתה סיום נאה לעונה עשירה במפעלים חשובים ובהישגים ניכרים בספורט מבריא זה והעידה על התקדמות יפה של ספורטאינו.

נבחרת ארצנו בכדור־מים יוצאת למצרים

כבר הרגשנו בראשית דברינו את ההכנות של הנבחרת לקראת הפגישה הבינלאומית בקהיר. זה יהיה מפעל־הספורט החשוב ביותר במזרח הקרוב מאז פרוץ המלחמה. במשך שבעה ימים יתנהל המאבק בין חמש נבחרות מארציות על גביע הים התיכון בכדור־מים. תרומות ת. ס. מלך מצרים, הנבחרות של טור־קיה, מצרים, הלבנון, צבא הברית וארץ־יש־ראל תהיינה מתחרות על גביע זה. אם כי במשך כל הקיץ התאמנה והתאמצה נבחרתנו ובמשחקים האחרונים הראתה, שנצחונותיה על נבחרות שונות בארץ ומחוצה לה אינם פרי המקרה אלא תוצאה מחויבת של טכניקה ותכסיסים משוכללים בעבודת אימון, במאמץ ובהתמסרות — הרי בכל זאת עומדת נבחר־תנו הפעם, על סף הופעתה במצרים, לפני סימן־שאלה. לא זו בלבד, שאנשינו יפגשו שם עם קבוצות שלא נפגשו עמהן מעולם ולא יכלו להכיר את הדרכים ותשיטות של משחקן, אלא שההופעה תהיה בארץ זרה ובי־אוירה זרה, כמו תהיה אחדות וקהל בתכונת מראש לי־דיבי קבוצתנו, והרי גילויי אהדת הקהל משפיעים לא במעט על הכוננות הנפשית של הספורטאים המתחרים.

קבוצתנו צפויה לא פעם במבחנים קשים. גם הפעם בודאי תדע לייצג בכבוד את ארצנו בפגישה בינלאומית זו, בה יש להופעה נוסף על הערך הספורטאי גם ערך תעמולתי ולאומי־כללי.

הקבוצה, שתצא בסוף שבוע זה למצרים, הורכבה כדלהלן: י. ביגר (שוער); תירשלר, ארצי, ביגה (מגינים); בקי, האגו (אמצעים); ואחאש, א. ביגר, ג. פלש (חלוצים). את הק־בוצה ילוו חברי הנהלת ההתאחדות השחיה היה מ. יפפולסקי, י. סייגנביים, ב. דרובבלם ודוק.

ברכות עידוד של ספורטאי ארץ־ישראל מלוות את המשלחת.

הפתעות מרובות בתחרויות־טניס בת"א

קרוב לשבוע ימים מתנהלים על מגרשי מכבי ת"א קרבות על האליפות הארצית לט־ניס לשנה זו בהשתתפות בינלאומית. 8 סני־כאים מכל האגודות העוסקות בספורט זה, ביניהם כמה מסובי הטניסאים לחו"ל, משת־תפים במחזור־משחקים זה. בשנה זו חלה התקדמות לא רק במספר המשתתפים ובאיכות היצגיהם, אלא גם ברכישת התעניינות הקהל ואהדתו לספורט יפה זה. מאות צופים הס־תגלו בענין רב בשלוך הקרבות העקשניים והמשחקים המתוחים.

עוד לפני הגיעה למשחקי הגמר סבר הלו כמה הכרעות. כך, למשל, במשחקי יחידים, נוצח אלוף ארצנו בשנים האחרונות, יהודה סינקלקראוס, על־ידי הצורה הרבנים קארטר כשלש מערכות. אותו דבר קרה גם במשחקי זוגות גברים, כי ניצח בגמר הזוג קארטר — בנזק את הזוג האר־רצישראלי הידוע סינקלקראוס־סינקלשטיין בארבע מערכות. משחקי גמרות נעדרו השי־נה בשה מהטניסאיות המעולות שבארצנו, כמו ג. קרנפלד, מינקוהן, רית סיכבן, והעדרן תשפיע כמובן, על טבלת התוצאה. בגמר תח־חרויות הללו ניצחה והיה מאשר מבורות את מרים קורנפלד בשלש מערכות. בתחרויות קשישים (מגיל 40 ומעלה) ניצח הסרג'נט כנגד את מישפק מירושלים בשתי מערכות.

המשבע של מחזור־משחקים זה היה מוצלח מכל הבחינות, אם כי לא תמיד הגיעה רמת המשחקים לגובה שהיה קיים במחזור של בשנ־נים שעברו.

א. אלכסנדרוביץ

מבוקר עד בוקר בערים ובמושבות

ירושלים

על יד הכותל המערבי

בימי חוה"מ סוכות ושמיני עצרת התפללו ובקרו על יד הכותל המערבי כארבעים וחמשה אלף יהודים, ביניהם הרב הראשי הרצוג והרב כספי, רב צבאי בבריגדה הי־הודית.

בשמיני עצרת בבוקר התקיימה תפילה שלימה עם קריאת התורה והקפות.

בסוכת הרב הרצוג בירושלים

בחוה"מ אחה"צ הוזמן חבר תלמידי „עץ חיים" לסוכתו של הרב הרצוג, ואם כי מסבת הצוער לא תשתתף כולם, בחזור מת"א — מילא לחבר את סוכתו של הרב.

הרב סוקולינסקי הציג את חברי החבר ואת פעולתם לפני הרב, ואת פעולת הרב לפני החבר. הרב נ. א. סוקולינסקי מסר דין וחשבון מפעולות החבר.

הרב הראשי עודד בנאומו את החברים, ששישמרו את הנכס היקר והבתולי להם המו־סד וישלמו לו את גמולו להזקין ולהאמצה.

אחריו דברו מראשי המפעילים ר' אהרן חיות ור' שמרים שחור, שספרו זכרונות קדומים מחיי תבית והישיבה.

ד"ר יוסף ריבלין דבר על השפעת המלמ־דים, שנשארה משורשה בנפש התלמיד גם ביוצא לשוק החיים.

הרב ד"ר ש. בן ציון תבע חנוך עץ־חיים בא"י. בן דיבר ה' יעקב שפירא, מנהל חיקב בראשון ומפעילי חבר תלמידי עץ־חיים.

ליד שלחנות ערוכים בילה החבר זמן מסוים בשיחה על מסרת „תכנית החבר".

תכנית ים ברדיו ירושלים

בשתוף עם החבל הימי לישראל ב־5.30 אחה"צ תכנית מיוחדת לנוער — על המחנה הימי בתלתיו בצרב, לאחר „הדושות" — „בנת המלח" י. גירדון „על עתידם של מגו־יסי הצי לאחר המלחמה", שירי ים מפי שו־שנה דמארי, ברוניקה ימית ודרישת שלום.

בעירית ירושלים

החברים הערבים בעירית ירושלים השת־תפו אתמול בפעם הראשונה אחר הפסקה ארוכה בישיבת הוועדה העירונית לבנין. אות־מול עמדה להערך ישיבת מועצת עירית ירו־שלים, אולם מחוסר קוורום נדחתה הישיבה ובמקומה נערכה ישיבה של הועדה לבנין ערים.

תל־אביב

אזכרה לאוריאל הלפרין ז"ל

אגודת ידידיים „זבולון" סדרה אזכרה לאוריאל הלפרין ז"ל למלאות שנה למותו הטרגי. ואריג הלפרין נטרף בספינה בשעת מלוי תפקידו ומת אחרי יסורים רבים. הוא יכול להציל את עצמו, אבל רצה להוציא מהספינה את חבריו. היה מתיקי „זבולון". על אישיותו ועבודתו דברו מספקי „זבולון" ש. הלוי, א. לבל, מ. פיקס וד"ר יצחק טצלין.

מפקד תגיני ב„זבולון"

לרגלי חלוקת תעודות לסגני־מדריכים נת־קיים התקיים מפקד חגיגי ב„זבולון", שבו השתתפו יותר מ־100 צעירים. המפקד הראשי של „זבולון" אינג' ש. טובים הדגיש בנאומו את הערך הרב של פעולה ימית מעשית. אחרי בקורת השורות חולקו תעודות לב־מה עשרות צעירים.

אישי הנוער על בעיות ההצלה בכינוס הציוני הקרוב

פליטי התפוצות, שהגיעו ארצה בזמן האח־רון, ידברו על בעית ההצלה ותקומה ליצא־רית הפליטה בישיבה מיוחדת של „הכנוס הציוני", שיפתח בתל־אביב ב־18 באוקטובר. יחד עם חברי ההנהלה הסוכנות יופיעו בכינוס אישי התנועה מחוץ־לארץ, הנמצאים כעת בארץ־ישראל — מודיעה מזכירות הכינוס.

הרצאות של מנשה רבינא

לקראת הקונצרטים של התזמורת הארצ־ישראלית תערכנה כל פעם במוצאי־שבת שלפני הקונצרט, ההרצאה הקרובה — במוצ־אי־השבת הבאה.

הוראת איספורט ואכספורט חדשות

בלשכת המסחר ת"א־יפו נתקבלו מאת המסקה על התעשיות הקלות, מחלקת הפר־קוח על השיטות האכספורט והאימפורט, הוראות בקשר עם סחר האימפורט והאכס־פורט בין אפריקה הצפונית והמרכזית לבין ארצות המזרח התיכון. פרטים אפשר לקבל במזכירות הלשכה בין השעות 9 בבוקר עד 1 אחה"צ.

כתנו למתמטיקה

בשנת תשי"ח ירצו: ד"ר ב. אמירה: הש־בון דיפרנציאלי ואינטגרלי. אינג' ג. סופר: תרגילים בחשבון דיפרנציאלי ואינטגרלי. ד"ר א. דמורצקי: תורת הפונקציות. ד"ר א. בר־אל: חשבון הוקטורים. אינג' ג. סופר: גאו־מטריה תאורית. הפרופ' מ. פקטה ירצה עד רת הרצאות על הנושא „אפרוקסימציה ואינ־טרפולציה".

כמו כן התארגן קבוצה ללמוד „מבוא למתמטיקה גבוהה" (מלאים באלגברה וגאו־מטריה אנליטית), כל ההרצאות נועדו לשומ־עים בעלי השכלה תיכונית מלאה. פרטים והרשמה בגמנסיה „בלפור" (רח' בזא"ה), קומה ב', בימים ד', ה' וא' (11, 12 ו־15 לאוקטובר) 6—7 בערב.

מכתב מאנגלית...

בישיבת מועצת עירית תל־אביב אמש, נמ־סר, שמנה בתי המלון הקפה שליד התאחדות הסוחרים הכללית שלח לעירית מכתב באנג־לית. בלבד ללא תמך של עברית, מ"מ מזכיר הציר, ד"ר קריגליאקוב, הודיע שהמכתב הוח־

לבעלי הבציר חברי גנאי על התנהגות זו.

אספת יוצאי דמשק

הערב, בשעה 7, תתקיים בביהכ"נ „בית יעקב" בת"א, רח' ראש פנה 3 (נוה שאנן) אספת יוצאי דמשק בהשתתפות הרב אליהו הכהן תריס, הבר ועד הקהלה בדמשק, ומשה בזבו. על הפרק: מצבנו בדמשק ובארץ, קלי־טת העליה, ובחירת ועד. האספה נקראת ע"י הועדה המארגנת.

בכתה, שנתפרסם ע"י הועדה המארגנת, מוכתם, כי העליה מדמשק ברובה ילדים ת"א ואדישת צבורית איספת אותה. תפקידם של המוסדות הישובים והציונים בעזרה לעולה, והעזרה הנתנת ע"י המוסדות אינה מספקת להתפתדותם בארץ.

מיעדון עולי טורקיה בת"א

בשכונת „התקוה" הסמוכה לתל־אביב נח־נך אתמול מיעדון לעולי טורקיה. בפתיחה השתתפו כ־700 איש, רובם עולים חדשים.

המסיבה נפתחה על ידי מר יצחק אדדישי ואחר כך נשמעו נאומים ספי חבר מועצת עירית תל־אביב מר מנחם פיטשון ומר דוד פרדו, מר פינטו השיב בשם העולים החד־שים. המסיבה ננעלה בשירת „התקוה".

המועדון ישמש כבית תרבות לעולי טור־קיה המתגוררים בשכונת „התקוה". ארגון עולי טורקיה יסדר בבית זה קורסים קבועים לעברית. המועדון ישמש גם כבית כנסת.

חיפה

המשך משפט „אוצר מפעלי ים"

אתמול בבוקר תחדש בחיפה המשפט של „אוצר מפעלי ים" נגד שלטונות ההבלה המשלתיים, בדבר תביעת פצויים בעד 16 סירות שהוחרמו בשעתן מן החברה.

כזכור נתקיימו כבר בחודש שעבר כמה ישיבות בבית הדין העליון לספנות בפני כבי השופטים העליונים ולו ופרומקין והמוסמכה הבריטי לספנות מר גילי, עם חידוש בירור ההגבלה אתמול המשיך מר צוקרמן, מנהל נכל תל־אביב, למסור את עדותו.

הועד הפועל של התאחדות פקידי הממשלה

דרמת ב' בישיבתו בחיפה ביום 8.10.44 דן בשאלות תוספת תיוקר, לפני השירות בדואר, חק הקבלה שכר הדירה וכמה נושאים אחרים. הוחלט לשלוח הזכיר למפלת בשאלת תוספת היוקר ולקרוא ליציבת המועצה הכ־ללית בירושלים ביום 28.10.44.

סידורי שנת השמיטה

בקשר עם שנת תשמיטת המצ"א ועד קהלת חיפה לכל המשקים החקלאיים במחוז הצפון טופס להתימה על שטר מכר מיוחד, שתוכן על ידי הרבנות הראשית, ועד הקהלה בחיפה מציין שבמצב כל המשקים נענו בחיוב לקריאתו.

וריקות לסוסים בחיפה

נסיוב נגד מגפת דבר הסוסים הגיע לחי־פה. כל בעלי הסוסים והפרדות הנמצאים בתחום האיזור העירוני של חיפה נדרשים להביא את בהמותיהם למשרד הקצין הוטרינרי המחוזי ברחוב יפו 106 (במושבה הגרמנית) היום ומחר בין 7 ל־12 לפנה"צ, 5—7 אחה"צ.

נישואין וגירושין בחיפה

במשך חודש אוגוסט סודרו בחיפה 67 חופות לעומת 17 גיטין.

משרד דואר בעין השופט

בראשית החודש נפתח משרד דואר מיו־חד בקיבוץ עין השופט שליד חיפה.

חדרה

הסגר שלשה שבועות לסוסים

השלטונות הזהירו את הקלאי חדרה, באש־צעת התפשטות הקלאות במקום, לבל יוצ־יאו מן האורוות או כן הכפר במשך 21 יום את הסוסים, שקבלו זריקות נגד המחלת האפ־ריקאית.

עד כה נעשו זריקות ל־91 סוסים ל־58 פר־דות. עד כה רסיבה המחלה בחדרה 13 סו־סים ו־4 פרדות. העבודה בשדה הופסקה לגמרי.

פתח־תקוה

באספה הכללית של מכבי אבשלום

קרוב לאלף לא"י היו הוצאותיה של אגו־דת מכבי אבשלום בפתח־תקוה בשנה שחל־פה. באספה הכללית השנתית שנתכנסה ב„בית האכר" נמסר דין וחשבון המראה על גדול ניכר בעסקי ההוצאות ובפעולות המחלקות השונות. מדבית ההכנסה מהופעות הספור־טיביות (358 לא"י) ומסמי חבר (260 לא"י).

להנהלה החדשה נבחרו ה"ה: מ. בן־דרור, צ. דינוביץ, א. שפירא, ש. בלמונס, ג. איר־כילוב, י. פסקל, א. כהן, ג. ערף, י. גוביק, ג. מכליס.

את האספה נהלה נשיאות בהרכב היה ב. גורדין, ד. רבינוביץ וי. אוניאס.

טבריה

רעידת אדמה

בטבריה הורגשה רעידת אדמה קלה ביום השבת בשעה 1.40 אחה"צ.

רעננה

ועד חקלאי חדש ברעננה

באספת החקלאים האחרונה ברעננה, בהש־תתפות הי"ה ח. מריאב ואגר. ספר, כבחר וע"ד חקלאי חדש מהרבב ה"ה לביהר, ברנהולץ, קירשנר ופרידמן. כמו כן כבחרה מועצה בת 12 חבר.

ה' אריאב הרצה על עתיד החקלאים ופעו־לות המרכז, וה' ספר על בעית הארגון.

מחלת הסוסים בשרון

עקב מחלת הסוסים החלו להשתמש בחמו־רים, שבהם לא פגעה המחלה. חבים הם מחורשים ועכשיו את השדות בחמורים.

רמת־גן

בעית בית הכנסת הגדול ברמת גן

אחרי התפלות של ימים הנוראים בבית הכנסת הגדול נתעוררה בעית הצלפת בית הכנסת ושכלולו.

תושבי רמת גן עירם מדברים בהתפע־לות על תפילתו הטובה של החזן ישעיהו רוזנ־צוויג בימים הנוראים בבית הכנסת הגדול ודורשים להתאים את בית הכנסת ל...חזן.

ה' רוזנצויג נתקבל לפני כמה חדשים כחזן קבוע ברמת גן וזו היתה תפילתו הראשונה במקום הזה בימים הנוראים.

לוח היום

— היום קריאה בפרקים: ג'־ד' ביהושע.

תל־אביב

— תורנות בתי מרקחת הערב: „עלית" (רח' העליה 23, טל. 2209), צוילר שלמה (רח' שינקין 27, טל. 3685).

חיפה

— הערב תורני בית מרקחת „הבראית" (רח' הרצל 55, טל. 4063).

— באגודה להשתלמות במדע, בשיתוף האוניברסיטה: מ־8 עד 10 פרופ. שורטשינר: ברכת יעקב, שירת דבורה. היום הרשמה בקורס „יסודות הגיאומטריה" של הפרופ' פרנקל.

במה ואמנות

— „הבימה": הערב, ב־8.30, „טוביה החולב", הצגה עממית, במוגרבי. ב־8.30 באולם „חף", חדרה, „האם", הצגה עממית.

— „אהל": הערב, ב־8.30, „קולחוז של נשים" באולם „עממי", ראשון לציון.

— באופרה העממית: הערב, ב־9, „צלי־לי שוברט" ב„אדיסון", ירושלים.

„ויהרוצנו" בנתניה

הערב, ב־8.30, באולם „אסתר" בפעם האחרונה „ויתרוצנו" בתכנית היום ב„המי־טאמא".

קונצרט הרמן ירלובקר

מחר יתקיים באולם המוזיאום ערב לשיר־ים וביהמס ע"י הרמן ירלובקר, ע"י הפסנ־תר: הילדה הכט.

קונצרט ריקוד במוגרבי

אחרי הצלחה בעונה האחרונה תופיע הרק־דנית נעמי אלפקונסקי בערב ריקוד ביום ג', 17 לח"ז באולם מוגרבי תל־אביב.

בתיאטרון ילדים שליד מרכז הגננות

ביום הששי, ב־3.30 אחה"צ באולם מוג־רבי, הצגה לילדים „שמלת השבת" של הנה־לה.

חדוש „אוריאל דאקוסטא" ב„הבימה"

הצגה יחידה זו של א. גוטצקוב, ב„הבי־מה", ושבוצעה בימי תחוחה מברלין לפני בואה לארץ, לא היעלתה על הבמה זה למעל־לה מארבע שנים. עתה חדשה הצגה זו ובהוא מאת המשמאורות בהרפרטואר „הבימה", ותוצג לראשונה במוצאי־שבת 14.10.

המחזה הוא לפי הנוסח של ק. גוצקוב בעבודו של ס. ליפשיץ. המוסיקה היא של קרל ראטהאוז, התפאורות והתלבושות של הצייר ה. פאלק.

הסופר י. ב. פריסטלי ל„אהל"

בפר שירים, ישחק תיאטרון „אהל" את הנוסח החדשה בתכנית „דרך במדבר" לה. ב. פריסטלי שהציגה באנגליה בין במחנות החיילים, בין בתיאטראות שונות לפני הקהל הרחב בהצלחה יוצאת מן הכלל. הסופר מסר בעצמו לפני חדשים מספר ל„אהל" את כתב היד של המחזה זה שעדיין לא הופיע בדפוס. בהשתמש: זמן המצוילה ומקום הפעולה של המחזה הוא המדבר המערבי. שתי מערכות במשך המלחמה הנוכחית ותמחזה האמצעית בימי הנביא ישעיהו. יש לכם הסכמתי המל־אה לתרגמו לשפה העברית — ולהציגו בא"י".

רדיו

יום רביעי

ירושלים (668): 12.05: תכנית לצבא. 13.15: תכנית „בבקשה"; 13.40: נעימות קלות; 16.05: תכנית לצבא; 17.00: נעימות קלות; 17.30: פינת הנוער העברית. שירי ים בהשתתפות שושנה דמארי. 20.15: שיחה על מאורעות היום. 20.20: „פינת המלח" בהש־תתפות שושנה דמארי. 21.00: פרקי נגינה לכינור בביצוע סיגה פרנס. ספקלה — הגדל, בעיבודו של ק. סלומון, הגדי — עיברש, בעיבודו של פרידברג. סראשה סטרית — מוסטרס להכבב. (פזמונים ומחולות של הסי־רים), א) שיר הפגישה; ב) שיר היתום; ג) „מלאו לי 18..."; ד) חיטרמה (מחול לאר־מי); ה) שיר אהבה; ו) שיר ומחול הרועים. 21.40: נעימות קלות. 22.30: סיום התכנית האנגליה־עברית.

רקא ויקטור רדיו

RCA VICTOR RADIO

תל־אביב: נחלת בנימין מס' 10

חברת רדיו א"י

תקוני רדיו מכל המינים

פנינה וזלצמן ברדיו ירושלים

רדיו־ירושלים על הפסנתרנית פנינה זלצמן תשודר ע"י העיתונאי ש. כאסט ברדיו ירושלים מחר (יום ה') בשעה 8.20 בערב. פנינה זלצמן תלוה את השידור במבחר מנגינות קלסיות.

התזמורת הא"י

חיפה „עין־דור" 18.10

תל־אביב „אהל" ב. ארלוזורוב 22.10

קונצרט מיוחד

הסוליסטית: הסופרנו העולמי מ„המטרופוליטן־אופרה" בניו־יורק

רוזה פאולי

(בהסכמת „פרנסיס" בע"מ)

אריות מאת גלוק, הנדל, וכו'.

בטהובן, הלוי, נורדי

המנצח: טאובה

התזמורת הא"י

עונת 1944/45

קונצרט למנויים 1

חיפה	תל־אביב	ירושלים
17.10	15.10	כתר ב־9

בטהובן: הפתיחה „ליאונורה" 2

שנברג: סוויטה לכלי־מיתרים

בראהמס: הסימפוניה ה־1

המנצח: טאובה

מכירת כרטיסי־המנוי בתל־אביב ובירושלים נמשכת. בחיפה — נמכרו כולם.

הוצאת „גזית", תל־אביב

זה עתה הופיע:

נפילת פאריס

רומן מאת איליה ארנבורג

פרס סטלין לשנת 1942

מרוסית: מרים זג. טלפיר

המחיר: 650 מא"י.

המפיצה הראשית: „מסדה" בע"מ, תל־אביב — ירושלים.

בקרוב יופיעו:

מראגוט מאת אננה סאגארס

מלח הארץ מאת יוסף וויטלין.

הודעה

המחירים של הסיגריות

PLAYERS

WILLS'S GOLD FLAKE

CAPSTAN

הם:

20 PLAYERS	20 סיגריות	95 מיל
20 WILLS'S GOLD FLAKE	20 "	90 "
20 CAPSTAN	20 "	90 "

המעשנים מתבקשים לשים לב למחירים הנ"ל, ובמקרה של הפקעת המחירים לפנות למוסדות המתאימים.

מספרו (א"י) בע"מ

בשבוע הבא ב־14.10.44

יוצג בקולנוע **ארמון**, חיפה

הסרט המוסיקלי העולמי

מדם בטרפלאי

איפירה מאת **פוציני** עם המזמרת המפורסמת מריה צ'בוטרי

מכירת הכרטיסים החלה בקופת הקולנוע

בקולנוע מגדלור תל־אביב יוצג בקרוב

הסרט המוסיקלי הגדול של העונה

בת הכפר

עם הכוכב הידוע המזמרת

ג'ודי קנובה

הבימה

הערב	11.10 „האם"	עממית, חדרה
הערב	11.10 „טוביה החולב"	עממית מוגרבי
יום ה'	12.10 „האם",	עממית, מוגרבי
מוצ"ש	14.10 „אוריאל דאקוסטא"	מוגרבי
יום א'	15.10 „קשה להיות יהודי"	מוגרבי
יום ב'	16.10 „לא אמות, כי אחיה!"	רמת־גן
יום ג'	17.10 „בקצה הכרך",	הרצליה
יום ד'	18.10 „טוביה החולב"	מוגרבי
יום ה'	19.10 „לא אמות, כי אחיה!"	חיפה

אופרה א"י — עממית

הערב	11.10 צלילי שוברט	בירושלים ב„אדיסון" ב־9
יום ה'	12.10 צלילי שוברט	בפתח־תקוה ב„היכל" ב־8.30
יום ב'	16.10 צלילי שוברט	מוגרבי 8.30
יום ד'	18.10 הלנה היפה,	פרדס חנה
יום ה'	19.10 כרמן	מוגרבי
מוצ"ש	21.10 הלנה היפה	מוגרבי 6.15
מוצ"ש	21.10 מדם בטרפליי,	מוגרבי 9

אהל

תיאטרון פועלי א"י

„קולחוז של נשים"

הערב 11.10	ראשון־לציון
יום ה' 12.10	רעננה
מוצ"ש 14.10	תל־אביב
יום א' 15.10	רמתיים
יום ג' 17.10	רחובות
יום ד' 18.10	נתניה
יום ה' 19.10	פתח־תקוה

בקרוב **הצגת בכורה**

דרך במדבר

מאת י. ב. פריסטלי

„ויתרוצנו" — מטאטא

הערב 11.10	בפעם האחרונה	נתניה
מוצ"ש 14.10	בית העם,	תל־אביב
יום ד' 18.10	בפעם האחרונה	ראשל"צ

ההתחלת ההצגות הרגילות ב־8.30 בערב.

בבתי הקולנוע

תל־אביב

אורה — ב־6 — ז'ינה טירני ב„לאורה"

אורידן — במאבק החיים, שבוע 2, 4 הצגות ליום

עדן — עקבות בחשכה:

יומיות: בסבך האשמות

בלפור (עממי) — מה יפית ומה נעמת

יומיות: תולדות את רצונם

שדרות — מסעי גוליבר

יומיות: 1) חיל השוקולדה; 2) ברנבת

גן־רנה — ראבאי

ירושלים

אדיסון — ורדי.

יומיות: 1) בקשת ההפקרה; 2) חנות כל־בו

עדן — הוד מעלתה האשה

יומיות: 1) חלפו עברו הימים; 2) חופר הולנד מקציפים

חיפה

ארמון — בוארינה המבואטה

יומיות: צלילי מחודף

עין דור — הרפתקאות בקרון הרכבת

יומיות: 1) אלוהה; 2) האדם הכולש

אמפיתיאטרון — „דיוברי ליידי היתה"

יומיות: משפט חרקוב

קפה לארו

הננו מודיעים בזה כי הגשנו בקשה למועצת עירית ירושלים לחדש לנו את הרשיון למכירת משקאות חריפים בסי־טונית בבית מסחרנו אשר ברחוב אגריפס. בנין מקיברמן. מול קולנוע „עדן" ירושלים.

נתן צבי ושותי בע"מ, ירושלים

משרד לשדוכים

תל־אביב רח' פרישמן 7

„גולדי"

ד"ר הנני נולד (מקודם בפראג). היום 11.10 בחיפה, מלון „גשר", הרצל 53 טל. 2113, שעות הקבלה: 10—12 4—8. אלפי רשומים. קשרים טובים בחוגים המצויינים ביותר.

DIPLOME DE LANGUE FRANCAISE POUR ADULTES

ינתן ע"י ממשלת צרפת למועמדים אחרי בחינות שתהיינה בכתב ובעל פה בהשגחת בני סמכא צרפתיים

נפתחים קורסים להכנה מיוחדת. ההרשמה החלה

בבית ספר ברליץ

תל־אביב, רחוב נחלת בנימין 2 — ירושלים, רחוב יפו, 288

צנחנים בעמק הירדן

המשטרה מחפשת צנחנים אלמונים שירדו, כנראה, בעמק הירדן. הקריין ברדיו ירושלים חזר אתמול כמה פעמים על קריאה לקהל לסייע בתפיסת הצנחנים.

בהודעה רשמית נאמר: ישנם סימנים, כי בימים האחרונים הורדו מעל עמק הירדן צנחן אחד או יותר בעלי נתינות בלתי-ידועה.

הקהל מתבקש למסור מיד לתחנת המשטרה הקרובה ביותר כל ידיעה העלולה לסייע לתפיסת האנשים הנ"ל.

אחד האנשים הללו הוא בגובה של למעלה מ-6 רגל, מדבר ערבית, גרמנית ושפות סקאנדינאביות. כנראה שמדבר גם אנגלית בבטוי אמריקני.

חיפושים ומאסרים ברמת-גן והסביבה

מודיעים רשמית:

כוחות הצבא והמשטרה הקיפו אתמול בשעות הבוקר את רמת-גן ובני-ברק. פלוגות משטרה ערכו חיפושים אחרי אנשים הקשורים במעשים הטרוריסטיים האחרונים. נאסר מספר תושבים לשם חקירות נוספות.

מוסרנו ברמת-גן מוסר:

צבא ומשטרה הקיפו אתמול בבוקר השכם את המושבות רמת-גן ובני-ברק. הוטל עוצר ונערכו חיפושים בבתים.

בשעה 12.30 בצהרים הוסר העוצר. נאסרו אנשים מספר, ביניהם נוער בגיל צעיר. האסורים הובאו למשטרת רמת-גן. לפנות ערב שוחרר חלק מן המאסרים מבני ברק ומנחלת בנים.

במשך שעות הבוקר הופנתה תנועת האוטובוסים בקו תל-אביב — חיפה סחור סחור דרך לוד ומשם פנו צפונה והמכוניות יצאו לדרך הראשית ליד פתח-תקוה. עקב ההקפה המיוחדת הזאת גבו מן הנוסעים לחיפה 30 מא"י נוספים על המחיר הקבוע.

גם התנועה לפתח-תקוה עברה דרך לוד. על הכביש נפגשו המכוניות במשמרות חוקים של צבא ומשטרה. התנועה בדרך אחרת נאסרה.

ניתוק יחסי ליגה „ו" — הועד האנטי פאשיסטי

ויכוח על העזרה ליהודים. — כיצד הציג „אינקוייט" את ליגה „ו"?

לסופרנו נמסר, כי הסיבה העיקרית לניתוק היחסים בין ליגה V בארץ לבין הועד היהודי האנטי-פאשיסטי במוסקבה היא עמדת ליגה V בארץ וכן במה ליגות למען רוסיה בארצות אחרות לגבי העזרה ליהודים הנפגעים מהמלחמה ולפליטים ברוסיה. בחדשים האחרונים צריך בהנהלת הליגה V בארץ, שהגשת עזרה לצבא האדום כיום, כאשר צבא זה נוחל נצחונות רבים, איננה ממשית ביותר. לכן הוחלט לפנות בהצעה להפנות את העזרה של הליגה בארץ ו-12 הליגות הנמצאות בעולם החפשי לטובת הפליטים היהודים הנמצאים ברוסיה. על הלך-רוח זה מסרו ראשי המפלגה הקומוניסטית בארץ, אשר ציינו כי ליגה V נקטה בשיטות פאשיסטיות, וכתבו על כך לועד האנטי פאשיסטי במוסקבה.

כן נמסר, כי בארץ קבלו חוגי ליגה V על הדרך בה פרסם הועד האנטי פאשיסטי בעתונו „אינקייט" את מטרות ליגה V בארץ. בפרסום זה הודגשה הפסקה המדברת על רכישת רוסיה הסוביטית לטובת המפעל הציוני.

בימים הקרובים תערך ישיבת המועצה המורחבת של ליגה V, בה ידונו על כל הבעיות האלו.

מו"מ לדחית שביתת המורים

הצעת ועדה פאריטטית של המורים והועה"ל בהכרעת הסוכנות. – הודעת מרכז הסת' המורים

עד אחרי חצות הל"ה לא הוברר אם תפרוץ שביתת המורים היום. אתמול הוצע למרכז המורים להרכיב ועדה פריטטית בת ששה חברים (שלשה מטעם הועה"ל ושלשה מטעם המורים), ועדה זו תדון תוך ששה שבועות את כל הבעיות השנויות במחלוקת בין הצדדים. בתור חבר שביעי ומכריע בועדה זו יתמנה אחד מחברי הנהלת הסוכנות.

היה נדמה שהצעה זו התקבלה ומר ד. צ. פנקס גם הודיע אמש בישיבת מועצת עירית ת"א, כי איום השביתה נדחה — אולם אח"כ הוברר, שהמורים עוד לא נתנו תשובה סופית.

הודעה זו של מר פנקס באה כתשובה על אינטרפלציה מצד הד"ר מ. כהן, שדרש בתוקף שהמועצה תדון מיד באיום המורים להשבית את התלמידים בבתי הספר. הד"ר כהן אמר, שהגיע הזמן להעביר את בית הספר לרשות המלאה של העיריה, כדי שזו תוכל לקבל את הכספים המגיעים לה להחזקת החינוך ישר מהממשלה ולא באמצעות הועד הלאומי. הצעת ד"ר כהן להכנס מיד לדיון בשאלה קבלה רק את קולו והיא נדחתה. לעומת זאת הוסכם, שתוך החודש הקרוב תעמוד שאלת מערכת החינוך לדיון באחת מישיבות המועצה.

משלחת תלמידים במערכת

אמש באה למערכת משלחת של תלמידי בית-ספר אחד לשאול אם „כבר הוכרזה השביתה".

תשובת המורים להודעת הנהלת הועד הלאומי

מרכז הסתדרות המורים פרסם גלוי דעת בחתימת מר אביזהר „לין כתשובה להודעת הועה"ל וזה תוכנו:

הנהלת הועד הלאומי פרסמה בעתונות הודעה על המו"מ שנהלה אתנו, והננו למסור בזה לצבור כמה פרטים, שהנהלת הועד הלאומי ראתה יפה ומשום מה מצאה לנכון להעלים:

א) על דחית הצעותיה של הועדה לקביעת דרגת השכר של המורים, אשר נתמנתה מטעם הועד המנהל למערכת החנוך, החליטה מועצת הסתדרות המורים פה אחד — ולא מרכז המורים.

ב) ועידת המורים שנתקיימה בסוף תשי"ג תבעה בעצם ביטול התפיסה שנתקיימה מאז ומתמיד לגבי משכורת המורים בהשואה לזו של פקידי המוסדות הלאומיים (הסוכנות היהודית, הקהקי"ל, קרן היסוד, הועד הלאומי, מחלקת החנוך של ב"ז), ומכיון שבשעת השוואה זו היה כרוך בתוספת עצומה על משכורת המורים הסכימה הועידה לתקון הדרגה תוך שנים מספר ואף קבעה את השיעור לשנת תשי"ד.

ג) אמנם המרכז הסכים אשתקד לויתור מסוים לגבי השיעור הנ"ל, אולם הסכמה זו נבעה מתוך רצון שלא להכביד על הד"ר מ. סולוביציק בצעדיו הראשונים כמנהל המחלקה לחנוך. עם זאת הודגש על ידינו שלגבי תש"ה לא נסכים לכל ויתור ותבענו בתבע הגדלת שיעור המשכורות בהתאם לשלבים שנקבעו ע"י הועידה.

ד) ההחלטה שנתקבלה פה אחד ע"י מועצת הסתדרות המורים, שלא להכנס לעבודה בראשית שנת הלמודים תש"ה במקרה שתביעותינו לא תקוימנה, נמסרה להנהלת הועד הלאומי עוד לפני שלשה חדשים — ואם תוך זמן ארוך זה לא נסתיים המו"מ (למרות דרישותינו הבלתי פוסקות של מרכז המורים להחיש את הפתרון) — לא היה כל מקום לפנית הועד הלאומי ברגע האחרון בבקשת ארכא נוספת.

אגב, באותה אספת מליאת הועד הלאומי, שבה הוחלט על הפניה דלעיל הוצע ע"י כמה סיעות ויחידים לקיים את הברור לפני מועד פתיחת בתי-הספר לאחר החג (הצעה אחת היתה לקיימה בי"ט בתשרי, הצעה אחרת היתה לקיימה בכ"א בו) — ואם המליאה דחתה את ההצעות — האחריות והתוצאות עליה.

ה) הועד הלאומי מציין בגלוי דעתו, כי להצעות „שהוצעו לפני מרכז הסתדרות המורים יש בהן להיטיב ולשפר במדה ניכרת את מצבם הכלכלי של המורים הן עתה בזמן המלחמה והן לאחריה" — והקורא יהא סבור, כי הצעות אלו קשורות בעיקר בתקון הדרגה היסודית של משכורת המורים. ואילו למעשה החלק המכריע של ההטבה היא לחשבון תוספת היוקר, הניתנת לכל העובדים הצבוריים, ואשר היתה צריכה להנתן באופן אוטומטי גם למורים בלא שום קשר עם תביעותיהם לתקון בדרגת שכרם, אילו בעצם גם בהטבה זו יש משום קיפוח מיוחד שמקפחים את המורים לעומת יתר העובדים, שכן לאלה ניתנה ההטבה מאפריל 1944 ואילו למורים מציעים אותה מאוקטובר 1944. מלבד זאת ניתנה לפקידים בשנת תש"ד משכורת חודש נוסף על תוספת היוקר — ואילו למורים מציעים מחצית משכורת ובלי תוספת יוקר. מובן שצבור המורים לא ישלים עם קפוחים אלה ובכל האמצעים שבידו ילחם למניעתם.

בסיום דברינו ברצוננו להדגיש, שאדיר חפצנו היה להביא פרשה כאובה זו לידי סיום מניח את הדעת בלא זעזועים ומטעם זה לא פסקנו, כאמור לעיל, מללחוץ על הועד הלאומי להחיש את הדיון בכל שלביו. צר לנו, שהועמדנו בפני מצב עניינים זה, המחייבנו להודיע לחברינו, שאין הם נכנסים לעבודה כל עוד לא תקוים החלטת מועצת ההסתדרות.

בהוצאת „מתימן לציון"

יצא לאור ונמצא למכירה:

שבות תימן

קובץ ספרותי מדעי, מכיל 330 עמ' וכן תמונות וצילומים, כריכה ועטיפה הדורה בעריכת:

ישראל ישעיהו, אהרן צדוק

ובו משתתפים (לפי סדר א"ב): א. אלמאליח, ד"ר א. בראואר, ד"ר ש. ד. גויטין, ש. גרידי, י. דמתי, א. טביב, ש. יבנאלי, א. יערי, י. ישעיהו, א. צדוק, הרב קאפח, הרב קרח, ה. רוזנבליט, י. רצהבי, י. שפרינצק, ח. שרעבי.

מחיר הקובץ — 1. לא"י

בחברה ובמשפחה

— מר ציטר, המנהל הראשי של בתי הזיקוק בחיפה, עזב את הארץ עם משפחתו בדרכו לאנגליה. מר ציטר התפטר מתפקידו כמנהל בית הזיקוק לאחר שירות של שש שנים. במקום המנהל ההולך בא מר ג. ד. דיקס.

— קהל מוזמנים רב נוכח בחגיגת הבר-מצוה, של בן-אהרן אלחדיף מטבריה, אחרי הדרשה נגן הבר-מצוה על כנור בנוכחות קהל המוזמנים, בקפה „פנורמה" בקרית שמואל. החגיגה נמשכה עד אחר-חצות.

— בבית ר' אברהם שפירא בפתח-תקוה, האבל על מות משה פנחסביץ ז"ל, המזכיר של פתח-תקוה בימי מלחמת העולם הראשונה, בקרו ראשי שבט אבו-קישק שע"י פתח-תקוה ולפי מנהגי הערב נערכה סעודה של כבשים צלויים בה השתתפו אנשי המשטרה מכל העדות ועסקני צבור בפתח-תקוה.

תשובה נצחת לראשי האומות המאוחדות על השאלה **מה לעשות בהיטלר**

באו לראות את הפתרון בסרט הסוביטי החדש

שויק נגד היטלר

בשבוע הבא

בקולנוע „עדן", ת"א

מועצת עירית ת"א תוגדל מ־15 חברים ל־21

השמאל מנסה להתחמק מדיון על שינוי חוקת הבחירות. – ס. שושני: „כוונתנו למנוע זיופים"

ברוב מכריע של 11 קולות החליטה מועצת עירית תל-אביב בישיבתה אמש להמליץ בפני ה. מ. הנציב העליון על הגדלת מספר חברי המועצה מ-15 ל-21 בבחירות הקרובות. בעד הצעה זו הצביעו כל שמונת חברי „הגוש האזרחי" ואתם מר פ. רוזנבליט ושנים מחברי ה„סיעה".

קדמה לדיון בחוקת הבחירות התקפה בלתי מרוסנת של סיעת השמאל על „הגוש האזרחי" ועל ראש העיריה. הסעיף החמישי בסדר היום — אחרי 4 סעיפים טכניים — היה: שינויים בחוקת העיריות והבחירות" ואחריו סעיף בחירת ועדת הבחירות. השמאל רצה למנוע דיון בסעיף החמישי.

השמאל מאיים ב„משפט הבוחרים"

המתחיל בהתקפה היה מר י. גורפינקל, שדרש לשנות את סדר היום של הישיבה ולהעמיד בה כסעיף ראשון את שאלת מינוי ועדת הבחירות, שהופיעה כסעיף ו'.

מר א. זברסקי שדיבר בהמשך הישיבה, איים על „הגוש האזרחי" ב„משפט הבוחרים" המוסקת „קונסקוונציות מעציבות מאד".

שושני: „אנו רוצים למנוע זיופים"

ראש העיר, מר י. רוקח וחבריו ב„גוש" ה"ה ס. שושני, ד. צ. פנקס וגב' ד"ר א. גוברקיבסקה, התנגדו להכנסת שינויים בסדר היום.

מר י. רוקח אמר, כי דברי מר גורפינקל, שכאילו ה„גוש" מעונין בדחיית מינוי ועדת הבחירות אינם באים אלא כדי להטעות את הקהל. „כל הסעיפים הקודמים על סדר היום הם טכניים בלבד והדיון בהם צריך לקחת לא יותר מעשר דקות".

מר ס. שושני אמר, כי שאלת הבחירות קשורה בשינוי שיטת הבחירות באופן „אנו רוצים, שבבחירות ישתתפו אלה הרשאים לבחור לבל יהיה מקום לזיופים". מתוך ידיעת המצב, שהממשלה עומדת להכניס בקרוב שינויים בחוקת העיריות שומה עתה על המועצה לנצל את העת ולהמליץ בפניה על השינויים ההכרחיים. אשר לעצם הבחירות הרי „כשתהיינה בחירות נבוא לפני הבוחר ונבקש ממנו לשפוט אותנו: לא לפי הצהרה זו או אחרת, אלא לפי הפעולות של „הגוש האזרחי" והכשרון, שהוכיח בהנהלת עניני העיר. אנו נבוא לפני הבוחר ובידינו מעשים ממש והישגים, שאין להכחישם בשום פנים".

פנקס: איננו מפחדים מפני בחירות

מר ד. צ. פנקס אמר, כי „יותר בדיוק להגיד עלינו, שאנו מפחדים מפני בחירות. לחזור על בדותה זו, פירושה רצון להשפיע ולסלף את דעת הקהל ומי פתי יאמין לכך? הרי עד לפני שנה לא היתה כל אפשרות צבורית לערוך בחירות בתל-אביב ויומר אל-צליפין אינם דוחקים כל כך מאתנו. בהתאם להחלטת המועצה מיום ה"ך לאוגוסט ש"ז יש להקדים את הדיון בחוקת הבחירות להרכבת ועדת הבחירות ועל המועצה להשאר נאמנה להחלטה זו. אשר לתוצאות הבחירות אמר מר פנקס בפנותו אל השמאל: „אל יתהלל חוגר כמפתח. המציאות רק היא תוכיח ידו של מי תהיה על העליונה".

הגב' ד"ר א. גוברקיבסקה אמרה בפנותה אל השמאל: „מדוע אתם כל כך דואגים לכבודנו? דאגו לכבודכם אתם.

הצעת מר גורפינקל לשנות את סדר היום הועמדה להצבעה ונפלה, לאחר שקיבלה רק את קולותיהם של חמשת חברי ה„סיעה" (בהעדרו של מר י. שפרינצק).

אז החלה המועצה לדון בסדר היום, שנקבע מלכתחילה והגיעה בסופה לסעיף הבחירות.

מה אמר נציב המחוז לראש עירית ת"א?

ראש עירית ת"א שלח ל„פאלעסטין פוסט" לפרסום את המכתב הבא:

בעתונכם מיום שני לאוקטובר, בעמוד השני, הופיעה ידיעה בענין שכונת שרונה אשר בה נאמר שנציב המחוז מסר לי בשיחתו אתי, שאין בדעת הממשלה להרשות את נטילת רכושם ובתיהם של תושבי שרונה. ברצוני להודיעכם, כי דברים אלה לא נאמרו ע"י נציב המחוז ודבריכם משוללים כל יסוד. אודה לכם אם יפורסם הכחשתי זו בעתונכם הנכבד.

בישיבת מועצת עירית תל-אביב אמש דרש מר א. זברסקי שהעיריה תדון בעמדתה המוזרה של מושל המחוז ביחס לשיכון עולים בשרונה. מר זברסקי הסתמך בנידון זה על ידיעה שנתפרסמה ב„דבר" בה נאמר בין השאר, כי המושל הודיע שלא יתן לשדוד את אדמת שרונה.

ראש העיריה, מר י. רוקח השיב, כי הידיעה שנתפרסמה ב„דבר" אינה נכונה. בשיחה אתו הבהיר המושל את הדברים שנמסרו כאילו בשמו בענין „שדידת" אדמות שרונה.

ר' בנימין גרוסקופף ז"ל

בשנת ה־70 לחייו נפטר אתמול בתל-אביב ר' בנימין גרוסקופף ז"ל — העסקן הציוני הפעיל בכמה מוסדות צבור בפולין ובארץ.

היה עסקן ציוני עוד בפולין, ביחוד בעניני הקהק"ל. השתתף בקונגרסים ובועידות של יהדות פולין בלונדון, בלגיה ואמריקה. עלה ארצה מלבוב ב-1924. היה חבר מועצת עירית תל-אביב במשך כמה שנים, סגן יו"ר ועד הקהלה וגזבר הקהלה, יו"ר התאחדות עולי פולין, מיסד לשכת המסחר א"י—פולין וסגן יו"ר הלשכה, ממיסדי בנק הגרלים א"י—פולין ומנהלו עד יומו האחרון. נפטר אחרי מחלה ממושכת. תנצב"ה.

מ. שרתוק חוזר ארצה

בתחילת השבוע הבא יגיע לארץ מר מ. שרתוק, אתמול יצא מלונדון אולם בדרכו לארץ ישהה כמה ימים במצרים.

מכתב ראשון מקובנה

„הג'טו בסלובודקה נשרף, וכדי לא להשרף חיים החלטנו לברוח — והצלחנו". — זהו תוכן המכתב הראשון שנתקבל אתמול בת"א מקובנה. „בקרוב אכתוב לכם יותר" — מוסיף בעל המכתב.

אין המחבר מזכיר שום שמות במכתבו.

אזכרה לחללי ורשה

בכנסית סנט-פטר ביפו נערכה אתמול לפנה"צ אזכרה לחללי ורשה. הכנסיה היתה מלאה מפה לפה ובין הנוכחים נראו באי כח הצבא והשלטונות האזרחיים הפולניים עם הקונסול הכללי ד"ר ה. רוזמרין בראש. הכומר מר ניטקביץ נאם מעניני דיומא ומר גינזבורג, מהתזמורת הא"י ניגן את מרש האבל לשופן לזכר החללים.

אחיות מא"י לאנגליה

עיריות שהביעו את רצונן להתקבל בתור אחיות רחמניות בממלכה המאוחדת, מתבקשות לפנות אל מנהל השרותים הרפואיים בירושלים, באמצעות המפקח הרפואי או המטרוניתא של בית החולים, שבו הן עובדות. נחוץ, שהמועמדות תצטיידנה בתעודות בגרות או בתעודות דומות לאלו על גמר חינוך בבית הספר.

ספר תורה לבריגדה

בחגיגיות רבה נערך אתמול במעדון הועד הארצי למען החייל היהודי בתל-אביב טכס מסירת ספר תורה לבריגדה היהודית. ספר התורה נמסר לתעודתו על ידי מר יצחק כהן ממיסדי רחובות. הספר נכתב לפני שנתיים על ידי משפחת עובד אייזנברג מרחובות לרגל מלאות 70 שנה לר' יצחק כהן ונמסר לקולונל לסטר הבנה, שהתמידו בבית הכנסת במחנה האמונים המרכזי בארץ, בתנאי שיוחזר לבעליו יחד עם יסודו. עתה החליט מר כהן למסור את ספר התורה לבריגדה היהודית.

על תולדות ספר התורה ספר בטכס אתמול הרב הצבאי ד"ר רפאליביץ. כן נשמעו נאומים מפי מר מר בורשטין (בשם הועד למען החייל) והסופר עבר הדני (בשם החיילים העברים במלחמה הקודמת). בשלים נרגשים מסר מר כהן את ספר התורה לרב הצבאי ד"ר יעקב ליפשיץ. הרב ליפשיץ אמר שבידו יהיה לו למסור את ספר התורה לבריגדה היהודית שתכנס עם הספר לגרמניה הטמאה ותנקום את דם ישראל שנשפך כמים.

בשירת „התקוה" נסתיימה המסיבה.

על חלוקת האריגים

משלחת סוחרים אצל י. רוקח

משלחת מטעם התאחדות האימפורטרים והסיטונאים בת"א התיצבה בפני ראש העיר מר י. רוקח והביאה לפניו את טענותיה ביחס למתן רשיונות היבוא לאריגים ואופן חלוקתם ע"י הממשלה. מר רוקח התענין בשאלה והבטיח לעורר אותה באחת הישיבות הקרובות של מועצת הכלכלה המלחמתית.

מורים מא"י מוזמנים לדרום אפריקה

משלוח מורים להרבצת תרבות עברית בארצות הגולה היא שליחות ציונית לא פחותה מאשר עריכת מגבית, — נאמר במועצת הברית העברית העולמית, שנערכה אתמול בירושלים, בה הופיעו הרב י. ל. זלוטניק, הד"ר א. בירנבוים שליחי מוסדות החינוך בדרום אפריקה הנמצאים כיום בארץ. שני הנואמים עמדו על הבעיה החשובה של הרבצת התרבות העברית בגולה ובעיקר בדרום אפריקה, ופנו בתביעה למורים מוכשרים לנסוע לשליחות זו. כן נאמו הד"ר א. רוזנפלד על פעילות הברית, הפרופסור קלוזנר והסופר נ. גרינבלט. יו"ר המועצה היה מר מ. קליינמן.

דרוש מחסן

בתל־אביב

לפנות ת. ד. 261 עבור „מחסן" תל־אביב.

לשאלות השעה

(סוף מאמר 2)

ואיננו מסכימים שהישוב — ויסע בשמו מי שיסע — ישאיר פתוחה את השאלה הזאת הגורלית ביותר, ללא דיון וללא החלטה. הרבה יותר ממה שאנו מתענינים לדעת מי בישוב בעד או נגד בילטמור, רוצים אנו לדעת מי פה בעד הפקרת הפליטים לגלות מחודשת, ומי בעד הצלתם בארץ-ישראל. אין כל תועלת להסתתר מאחורי השאלה המדינית: ומה אם לא יבטלו את הספר הלבן? האם אפשר לצאת באחריות להתנגד ל„קימום" בגולה בלי בטחון, שאמנם ייוצרו בארץ תנאים פוליטיים מתאימים לקליטת עוד המונים של יהודים? אנו נושאים באחריות הרבה יותר גדולה אם נפקיר את הפליטים לגלותם הקודמת, בידענו ש„זכויותיהם" שם תתקיימנה רק מפחד התותחים של צבאות הברית, כשנאה איומה תקיפם בכל יבשת אירופה. מתוך חוסר-אימון בציונות טפלו רוב מנהיגי הציונות בגולה, לפני המלחמה, בביסוס הגולה ולא בחיסולה. התשובה היתה: השמדת יהדות אירופה, ועכשו נלך שוב בדרך הפסולה?

הציבור שלנו אינו מיוצג בועד הלאומי. אך אין פירוש הדבר שיתן למי שחושבים להופיע כנציגי הישוב לפעול באמריקה בכיוון ה„קימום" בגולה — דבר שאנו חושבים לאנטי-ציוני בהחלט.

פ. ב.

המשלחת לאמריקה

ד"ר גולדמן משתדל להשיג מקומות נסיעה

ד"ר נ. גולדמן, עושה מאמצים על ידי הקונסול האמריקאי בארץ ועל ידי קשר טלגרפי תמידי עם אמריקה לאפשר יציאת משלחת גדולה לועידה באמריקה. במקרה שלא יושג מקום באניה יוכלו רק 5 אנשים לצאת מהארץ בדרך האויר, לאחר שתושג זכות בכורה לנסיעה.

נציגי „השומר הצעיר" ו„התנועה לאחדות העבודה" יצטרכו למסור הודעות בכתב שמרות המשלחת חלה עליהם.

חברים חדשים בועה"פ של האוניברסיטה

הועד הפועל של האוניברסיטה העברית, הגוף האדמיניסטרטיבי העליון שלה בארץ, מודיע על בחירתם של שני חברים חדשים, והם ד"ר אברהם גרנובסקי, המנהל של קרן קימת לישראל, והמשורר דוד שמעוני, סגן יו"ר של אגודת שוחרי האוניברסיטה בא"י.

הועד הפועל מורכב מחברים שנתמנו ע"י חבר הנאמנים, מציגים נבחרים ע"י הסינט של האוניברסיטה ויו"ר, והרקטור והאדמיניסטרטור בתוקף תפקידם. במשך שנת תש"ד אבדו לועד-הפועל שלשה חברים דגולים, והם ד"ר שאול טשרניחובסקי, ד"ר מכס שלזינגר וברל כצנלסון ז"ל.

צעיר הרפתקן

נעלם והשאיר מכתב-התאבדות

המשטרה חוקרת אחר העלמו של הצעיר י. חיטה, פקיד בעסק „מיגרבי" בתל-אביב, בן 28. נסע מתל-אביב בערב החג ולא חזר לעבודתו. באחד מבתי המלון בירושלים שבו התגורר, נמצא מכתב ובו נאמר שהחליט לאבד עצמו לדעת. עתה נתברר שהצעיר הצליח להוציא מחבריו ומחברות שונות למעלה מ-30 אלף לא"י בהלואות בריבית גבוהה. היה מרבה לנסוע במכוניות טקסי ונשאר חייב עבור הנסיעות בלבד 100 לא"י.

מחלת-הסוסים האפריקאית

היא עברה לארץ מאפריקה דרך מצרים, ועתה מאיימת גם על סוריה, טורקיה ואפילו אירופה

מחלת-הסוסים האפריקאית ידועה באפריקה זה למעלה ממאתיים שנה, אבל עד שנות 1928-1931 הצטמצמה באזורים מסויימים. בשנת 1928-21 הופיעה לראשונה במצרים העליונה. היא סרה משם, אבל חזרה והופיעה בשנת 1943 והתפשטה במהרה גם על פני מצרים התחתונה. עד היום אבדו למצרים כ-3000 סוסים, פרדים וחמורים וכיום מתים במצרים מ-45 עד 60 בעלי-חיים ליום.

בספטמבר נתגלתה מחלת-הסוסים האפריקאית לראשונה בארץ ישראל, ותוך שבועות מספר התפשטה צפונה עד עכו. עד היום נספו בה למעלה מ-600 בעלי חיים. קיימת סכנה חמורה, שהמחלה תתפשט גם בסוריה, ומשם עלולה היא לעבור לטורקיה עד ליבשת אירופה.

בעלי חיים הנגועים במחלה זו מחלימים רק לעתים רחוקות מאד, משום כך נוהגים להרוג את הבהמות תיכף כשמתגלית מחלתן, כדי למנוע את התפשטות המחלה.

הנסיוב המחסן

השלטונות פנו באופן דחוף לשתי מעבדות אפריקאיות המכינות את הנסיוב המחסן — האמצעי היחיד להתגוננות על המחלה. עד עכשיו כבר הגיעו כ-2300 מנות התרכיב. אבל כמות זו אינה מספקת כלל, והמעבדה נאלצה להסתפק לפי שעה בהזרקת הנסיוב באזורים הנגועים ביותר. פירושו של דבר, כי יש להניח, שהמחלה תוסיף להתפשט.

הנסיוב מחסן את בעלי החיים, שלעורקיהם הוזרק, רק 4-3 שבועות לאחר הזרקתו ולכן יש לחשוב שהאבדות תמשכנה במשך זמן מה גם בין הבהמות שהוזרק להן התרכיב. הנסיוב הוכן ממוחות של עכברים שהודבקו במחלה, לאחר שעברה מעכבר לעכבר עד שהארס (הוירוס) נחלש במדה מספקת כדי לגרום לחיסון בעלי החיים ממשפחת הסוסים. אי-אפשר לפי שעה לייצר את הנסיוב בארץ. אכן, עד סוף ספטמבר נתקבלו 8000 מנות והובטח משלוחן של 3500 מנות לשבוע בעתיד.

אמצעי מניעת המחלה

לפי שעה מתפשטת המחלה במדה שאינה מאפשרת להשתלט עליה, וקרוב לודאי שהמצב יחמיר וילך לפני שתהיה ידו של הקצין הוטרינארי על העליונה. הזרקת הנסיוב מחסנת את הבהמה לחמש שנים, אבל מציעים לחזור ולהזריק את הנסיוב לבהמה תוך שנתיים. הממשלה תאסור על העברת בעלי חיים מאזור לאזור ותצוה לכלוא אותם באורוות, והאכלוסים צריכים להבין, כי הגבלות אלו הן לטובתם.

המחלה מועברת ע"י יתושים הנף בלילות. אנשים שיש להם בהמות ממשפחת הסוסים צריכים להדליק מדורות מעלות עשן על יד האורוות בכיוון הרוח ולנקות את שלוליות המים העומדים. אמצעי-זהירות אלו אינם מונעים את המחלה באופן מוחלט, אבל יש בהם משום עזרה פורתא.

ה. ר. בינס (הקצין הווטרינרי הראשי)

נסתיימו תחרויות הטניס

אתמול נסתיימו על מגרשי הטניס של „מכבי" בתל-אביב התחרויות הבינלאומיות הפתוחות בטניס. המשחק התחיל שלשום ונסתיים בתוצאות 3:6, 1:6 ו-8:6 לטובת קארטר. המערכה הרביעית במשחק זה, שנערכה אתמול נסתיימה בנצחון קארטר בתוצאות 5:7. בזה השיג הקרב' קארטר את האליפות במשחקים אלה.

במשחקי זוגות מעורבים ניצח הזוג הגב' גאטר והר' קארטר את הזוג הגב' מ. קירנפלד והר' מנקס בתוצאות 6:1, 6:1. גמר המשחקים של גברים זוגות לא נערך.

המנצחים הראשיים היו איפוא, ביחוד אורחים שהגיעו מחוץ לארץ למשחקים אלה.

אימפורט מותר מטורקיה

לפי בקשת לשכת המסחר תל-אביב ויפו, נשלחה לה מטעם שלטונות האימפורט הטורקים רשימת המצרכים, הניתנת להלן, המותרים כיום לאכספורט מטורקיה:

אגוזים, שבת-המצרי, פירות בלתי מעובדות, שקדים, דגים טריים ומלוחים, דונג דבורים, מציים, אגוזים ספיגאראיאס, צמוקים יבשים, בשר חזיר, עורות, פרוות, גומי טראגאקאנט, פירות (טריים ויבשים), צבע מות, פרסות, צירי-בהמות, עורות, צמר, שערות עזים, שטיחים, טיסטיטין, לימונים, תפוחי-זהב, אגוזים פיסטשיו, אגוזים, צרמרגים, חרובים, ירקות מיובשים, יינות ובירה, ספוגים.

הביטוח המלחמתי—נמשך

הצמצום האחרון של בטוח מלחמתי חל מראשון לחודש אוקטובר ולא מ-1 בו, כפי שפורסם בטעות בעתוננו ב-4 לח"ז — מעיר לנו נשיא ועד הביטוח המלחמתי בא"י.

הערת המערכת: מכאן שביטוח זה עדיין לא בוטל, למרות תביעת החוגים השונים.

משלחת מסחרית ללונדון

נציגי לשכות המסחר והתעשיה בארץ, יוזמנו בקרוב לפגישה בבדי לדון על הצעת הממשלה לשגר משלחת מסחרית לאנגליה — מודיע „פלשתין".

סניף ל„בנק הערבי" בקהיר

בשבוע הבא יפתח הבנק הערבי הארצישראלי סניף בקהיר, במסגרת תכנית הבנק הזה לפתוח סניפים במרכזי ארצות המזרח. עד כה נפתחו כבר סניפים בביירות, דמשק ורבת עמון. עסקי הבנק התפתחו מאד בעונת המלחמה והונו הגיע כעת למליון לא"י.

משפט רצח וינשטוק

משפטו של החייל הפולני הנאשם ברצח חברו היהודי ויינשטוק, נמשך הבוקר בבית הדין המחוזי בתל-אביב. העדות העיקרית היתה זו של הסרג'נט היהודי בצבא הפולני, חיים קרמר, שגר עם הנאשם באוהל אחד. אותו בוקר ה-15 ביוני, יום הרצח, שתה הנאשם, בחברת חמשה אנשים אחרים, „רק בקבוק וודקה אחד". לשאלת הקטיגור ענה העד, כי „שתית וודקה נהוגה בצבא, כיון שוודקה אינו משקה חריף". בצהרים, כשחזר הנאשם לאהל, קילל את היהודים ואמר: „עליכם לשחוט אותם". העד הזהיר לבל ידבר כך, ואז התנפל עליו הנאשם ורק בקושי הצליח להתחמק — העד באותו יום מסר תלונה לסרג'נט מייג'ר.

נשלח קורפורל להזהיר את הנאשם.

נשיא בית הדין „מגוד שאחרי זאת השאירו אדם כזה בצבא...."

„את קרביך אוציא"

בערב, — המשיך העד — נערכה אספת חיילים באהל, ואז אמר הנאשם: אתם היהודים מופקרים ואני אראה לכם". הנרצח, ויינשטוק, אמר לנאשם: „מה אתה רוצה מהיהודים כלים מי שהוא פגע בך", ויינשטוק יצא מהאהל והנאשם הלך בעקבותיו וקרא: „את קרביך אוציא". כעבור רגעים ספר שמע העד קול צעקה וראה את ויינשטוק שוכב סמוך לאהל האסירים מתבוסס בדמו וליד הנאשם. העד מזהה את הסכין שבו בוצע הרצח, שהנאשם היה רגיל לחתוך בו לחם. העד הוסיף שהנאשם היה נענש כמה פעמים על מעשי פגיעה שונים.

הקורפורל י. קפלן ספר בעדותו, כי ראה את השנים נופלים על הארץ, הנאשם שכב למטה ודקר את ויינשטוק בגבו. העד אסר את הנאשם ולא הרגיש בו כל ריח של וודקה. הנאשם היה פצוע סמוך לעינו ונשלח בלוית שני חיילים מזוינים למרפאה.

החייל איזיק ספר כיצד שמע את הנאשם אומר: „אני מוכרח להרוג שני יהודים לפחות".

טוען שלא היה שפוי בדעתו

האחרון לעדי הקטיגוריה היה הקצין י. ברנר שטפל בחקירה. הנאשם סיפר לעד שהיה ביחסים טובים עם הנרצח ולא היה אותה שעה שפוי בדעתו.

לשאלת השופט אם ברצון הנאשם להעיד מתוך תא האסירים או לעלות על דוכן העדות ולהשבע, השיב הנאשם שאין הוא רוצה להעיד כלל והוא מבקש לדחות את המשפט עד שימצאו עדי הסניגוריה שלו הנמצאים בארץ. והוא שמע שאחד העדים פוסר בירליך, נמצא בתל-אביב. השופט הסכים לדחות את המשך המשפט להבוקר וביקש את המשטרה למצוא את העד.

נפט לתל־אביב

החברות המחלקות נפט מודיעות בזה לציבור, כי לרגל מחלת הסוסים האפריקאית תיפסק למשך שלשה שבועות לערך תנועת עגלות הנפט שמושכות בהן פרדות.

נפט אפשר יהיה לקבל במחסני החברות שברחוב פתח-תקוה ובמקומות התנייה למכוניות, כדלקמן:

1. פינת שדרות נורדאו ורחוב דיזנגוף.
2. רחוב ריינס, משק הפועלות.
3. פינת רחובות הס וסמילנסקי.
4. „ „ שפירא ודיזנגוף.
5. „ „ ברוק וטרומפלדור.
6. „ „ פיירברג ולבנון.
7. „ „ האר"י והרב קוק.
8. „ רחוב יעבץ ושכונת ברנר.
9. „ רחובות רוקח ויהודה הלוי.
10. „ רחובות יהודה הלוי והמלך כורש.
11. „ רחובות לבינטין ומקוה ישראל.
12. רחוב לוינסקי, בי"ס ביאליק.
13. רחוב אוריאל אקוסטא.
14. שכונת שפירא.
15. שכונת התקוה.
16. בית התעשיה.

וכן מעגלות נפט שמוכרים בהן בידים.

יש להדגיש, כי אין מחסור באספקה, וכל הקשיים בהשגת כמות הנפט הדרושה מקורם אך ורק בהפרעות שבחלוקה.

המחיר מעגלות הנפט — 160 מיל ל-4 גאלונים.

החזר הקופסא בקנותך חדשה

אימפורטרים!

האניה השלישית

תביא מטענים מחופי אריתריה ישר לא"י בהתחלת נובמבר 1944.

אנו מקבלים עלינו העברת מטענים ישר לא"י מהנמלים:

ג'יבוטי, מאסאווא, עדן, פורט סודן ופורט סואץ

קבענו תנאים נוחים להחסנת סחורות במחסנים שלנו.

נותנים הלואות נגד סחורות

עוסקים בכל עסקי בטוח.

לפנות: **תל־אביב, חברת טי"ל בע"מ**

רח' מקוה ישראל 3, טלפון 4134

אוריון

ירושלים, טל. 2914

תכנית השבוע:

ספר הג'ונגל

בהשתתפות — סאבו

(צבעים טבעיים)

תל־אביב, טל. 4025

שבוע שני

במאבק החיים

עם בטי דיוויס, פאול הנריד

4 הצגות ליום: 2.45 — 4.45, 7.15 — 9.15

לחברנו וידידנו

מר ירחמיאל צוקרמן ורעיתו

ברכה נאמנה להולדת הבת

אברהם אקרלינג	אסתר וליפא נוידרפר
שמחה אהרליך ורעיתו	משפחת נתנזון
נחמן גולדברג ורעיתו	שמעון סגל
יעקב ווינר ורעיתו	ד"ר ישראל סום
ד"ר יעקב רידקליך ורעיתו	ד"ר לוי עפרון
אריה זיגל ורעיתו	יהושע פלדל
פיבל לייבל	יוסף ספר ורעיתו
חנוך מילר	יוסף רול ורעיתו
אלימלך מצגר	מרדכי שיף